

AR GALI JONAS RIMŠA SUSIDOMĖTI IR LIETUVIŠKĄ EGZOTIKĄ?

Išpūdžiai ir išvados, dailininko parodą aplankius

Sausio mėn. 29 d. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, buvo atidaryta Jono Rimšos tapybos darbų paroda. Parodą atidarė L. A. Menininkų klubo pirminkas Povilas Gaučys ir Čiurlionio galerijos direktijos narys Bronius Macevičius. Pats dailininkas trumpai padėkojo atsilankiusiems į jo parodą.

Parodoje išstatyta viso 22 aliejinės tapybos darbai ir 27 akvarelės. Rimša priklauso vyresniajai mūsų dailininkų kartai. Gimė Lietuvoje, tačiau ten jam neteko ilgiau pagyventi, pamėgti Lietuvos gamtą, žmones, papročius, arčiau susipažinti su Lietuvos istorija, folkloru, o tapybos mokslai užsienio meno mokyklose, be abejo, negalėjo jam įskiepyti tiesioginės tėvynės meilės, intymiesnio prie jos prisirišimo. Savo talentą jis paskyrė Bolivijos ir kitų Pietų Amerikos kraštų gamtos, jos gyventojų, ypač indėnų papročių ir charakterių pavaizdavimui. Su gimtuoju kraštu iki šio laiko ryšiai nutraukti, ir šiandien tenka net suabejoti, ar tie kraštai laiko Joną Rimšą lietuvių dailininku?

Te nenuskamba mielam dailininkui šis posakis kaip priekaištas. Suprantama, kad sve-

ANTANAS NAKAS

tima aplinka veikia menininką ir nukreipia jo veiklą kita linkme, tačiau mums malonu iš Rimšos lūpų išgirsti kiekvieną posakį, susijusį su Lietuvos vardu.

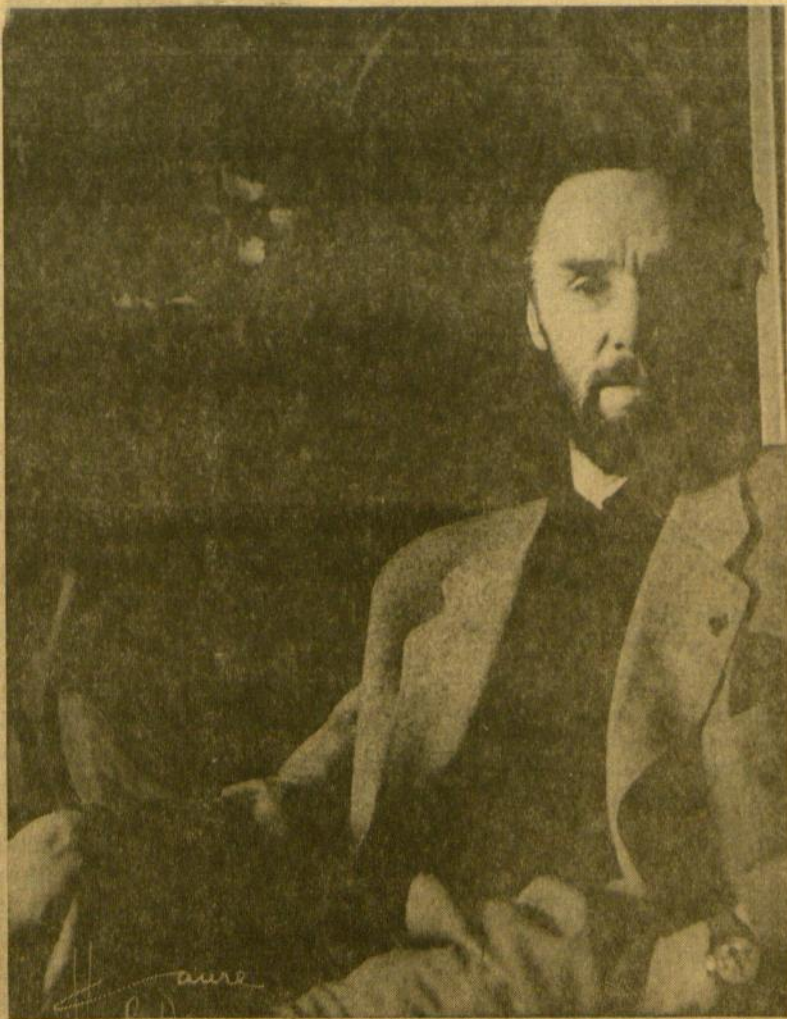
Pietų Amerikos miestai, kuriuose Rimšai teko gyventi, jo nepatraukė. Savo kūrybai įkvėpimo jis pradėjo ieškoti džunglėse, kuriose gyvena civilizuoti indėnai su praeities kultūros likučiais, turintieji savotiškus papročius, charakterius ir tipus. Ypač dailininkas pamėgo išmirstančią kuskveniečių tautelę su spalvingais šventadieniniais raudonais, oranžiniais, geltonais ir mėlynais rūbais. Rimšos pasaulis susiformavo džunglėse.

Rimšos aliejinė ir akvarelinė tapybos forma yra dekoratyvi, ir ji tenka laikyti ekspresionistinės tapybos atstovu Pietų Amerikoje. Ši meno kryptis prasidėjo senokai, prieš 80 metų, Prancūzijoje, o vėliau ir Vokietijoje, savo kulminaciją pasiekdama po Pirmojo pasaulinio karo. Nors ir ne viskas šioje meno pakraipoje išsakyta, tačiau

ji jau nėra naujiena. Tačiau visur ir visada randame daug šios meno srovės garbintojų. Jų tarpe ir J. Rimša.

Prie ekspresionistinės krypties priskirtini šie žymūs dailininkai: M. Chagall, Ch. Soutine, G. Rouault, A. Derain — Prancūzijoje, M. Beckmann, E. Kirchner — Vokietijoje, E. Munch — Norvegijoje, O. Kokoschka — Austrijoje ir visa eilė kitų žymių vardų. Kadangi savo jėgas šioje kryptyje bandė dideli menininkai, sukurdami daug puikių darbų, tai šiandien ką nors naujo ekspresionistinėje tapyboje sukurti jau per vėlu ir labai sunku. Upės tėkmė išvagojo naujus krantus ir atskleidė naujus horizontus.

Spalvų derinime, kompozicijoje, gamtos ir žmonių pavaizdavime Rimša nėra novatorius. (Nukelta į 2 psl.)

Dailininkas Jonas Rimša

Koncertas fortepijono "garbei"

Fortepijonas — vienintelis "aristokratas", pergyvenęs visas revoliucijos audras ir technikos laimėjimus, svarbiausias instrumentas muzikos kultūros gyvenime, turi didelę savo istoriją. Jo amžius — apie 200 m. Pianistų - virtuozų epocha prasideda nuo Mozart'o maždaug 1777 m. 19 šimtmetis — aukščiausias fortepijono literatūros ir pianistų žydėjimo laikotarpis. Tokį instrumentą įsigijo Jaunimo centras, Chicagoje, ir praeitą sekmadienį (sausio 30 d.) pasirodė jo "garbei" mūsų žymiausias muzikos menininkai.

Andrius Kuprevičius mūsųose pats ryškiausias fortepijono muzikos interpretatorius, turįs savitą, aiškų charakterį. Jo technikoje ir muzikos "sieloje" nėra pigumo, nei didelių "širdies" audrų, bet viskas jungiasi su gracija, aiškumu, ironija ir savim pasitikėjimu. Šio vakaro programoje girdėjome J. Švedo "Sonata breve", Chopin'o Rondo op. 16 ir Ravel'io "Tocata". Kiekvienas iš jų skamba savo muzikine kalba ir konkrečioje formoje. Pianistas Švedo sonatoje — Ionesco, Chopin'o

"Rondo" — Hamleto poetiška kibirkštėlė, kurioje suspindi būdinga Kuprevičiaus pianizmo savybė — puiki melodinė kantilera.

Prisiminus paskutinį Elenos Kuprevičiūtės koncertą Chicagoje, jos spalvingą Ravel'io ritminę charakteristiką, gerą techniką, šį kartą tenka nustebti, išgirdus Grieg'o sonatą (C-minor op. 45). Sonatai kentų pompastiškas jausmingumas, bet "šaltis" nieko nepasako, nes jis neranda meninės išraiškos priemonių. Tiesa, gal pianistui Kuprevičiui trūko ansambliškos dvasios, kai kur paskandinant smuiką tirštame rūke, solistė buvo sunku iškelti intymias sonatos lyrines dalis ir pizzicato, bet ir tie arfiniai pasažai nepasižymėjo technikos briliantiškumu. Trumpos įvairių autorių miniatiūros ir Gaidelio "Verpėja" praskambėjo efektingai: sesuo ir brolis prakalbėjo vienas į kitą kaip "lygus su lygiu".

Ką galima naujo pasakyti apie dainininkus, kuriais jau žavimės daugiau kaip dešimt metų įvairiose operose ir koncertuose? Žodynas — jau susidėvėjęs. Jų polėkiai, dainavimo stiliai, pasisėkimai, rūbai — labai žinomi. Tačiau šiame koncerte pasigirdo ir nauji bandymai bei eksperimentai.

Dana Stankaitytė padainavo iš savo ankstyvesnio repertuaro Banaičio "Savo skambancia daina" ir bandė pirmą kartą Wagner'io drobėje tapyti Izoldos meilės mirtį, kurią kadaise Schumann'as pavadino meilės lunatikės arija. Solistė puikiai išmoko, išsprendė visas sunkias problemas, bet, būdamas visuomet atviras dainininkui, negaliu šiandien meluoti: prieš Izoldos ariją ji "kapituliuo". Tai ne jos švelniai dramatiniam balsui grumtis su Wagner'io "atakomis", tuo solistė gali savo balsu tik pakenkti.

Stasys Baras vėl yra pilnoje

formoje. Jo programa — Banaičio "Aš per naktį", gerai "surežisuota", ir Vlado Jakubėno "Mano deimantai" (žodžiai Tysliavos) — premjera, priskirtina prie sudėtingiausių kompozitoriaus vokalinės muzikos kūrinių. Solistui reikia surasti glaudesnę ryšį tarp muzikinės minties ir jo balso, daugiau kreipiant dėmesį į savo dainavimo stilių. Dvi arijos iš "La Gioconda" ir "Pajacų" skambėjo herojiškai jauna energija.

Aleksandras Kučūnas kaip visada — solidus pianistas - akompanuotojas.

Aplamai, koncertą reikia laikyti įvairiais atžvilgiais gana pavykusi. Net ir publikos prasme, kai bilietai pritrūko. Šioje situacijoje atrodo, kad įgytojo fortepijono klavišiai greit bus visi išpirkti, o čekiečiai, jau nerausdami, ateityje prie jo galės sodinti net ir reikliausią virtuozą. B. Ch.

Kertinė Paraštė

NAUJŲ VADOVĖLIŲ PROBLEMA

Talka reikalinga ne tik darbo kiekybei padidinti, bet ir kokybei pagerinti. Anksčiau vienas žmogus galėdavo atlikti didelius visuomeninius bei kultūrinius darbus, tačiau šiandieną kiekvienas didesnis užsimojimas reikalauja sutelktinių jėgų. O jeigu kurio nors darbo stveriasi vienas žmogus, tai dažnai jį atlieka pavluotai ir netobulai. Šiuo metu didesni moksliniai darbai atliekami gausiomis sutelktinėmis jėgomis. Taip pat ir kūrybinis darbas dažnai reikalauja tam tikros nuolatinės paramos iš šalies. Patys tyrinėjimai ir gautųjų rezultatų sugrupavimas atliekamas ne vieno mokslininko, bet visos grupės. Kai visas mūsų šiuandieninis gyvenimas galvotrukiais veržiasi į priekį, tai vieno užsimotas kuris nors svarbesnis darbas gali pasenti dar ir nepabaigtas.

Tarp skubiai atliktinų darbų, kurie reikalauja kartu ir sutelktinių jėgų, yra mūsų lituanistinių mokyklų vadovėliai. Juk mes beveik neturime vadovėlių, kurie lengvintų mokytojų ir mokinių mokyklinį darbą, kurie akivaizdžiai bei esmingai tarnautų gimtosios kalbos puoselėjimui. Tiesa, mes turime atliktinų darbų, kuriuos galėtumėm pavadinti tik krovniais, tačiau dėl metodinių silpnybių, tikriaus sakant, jokio metodo nebuvimo, negalima pasiekti net pakenčiamų rezultatų. Iš panašiais metodais parengtų vadovėlių mes mokėmės prieš 40—50 metų. Juose vyrauja sustingimas ir atsilikimas. Šituo būdu mūsų vaikai ir pasenti, tačiau savo gimtosios kalbos žmoniškiau nepramokę. Pasitaikanti išimtis nepriskirtinos prie mokyklinio darbo metodų nuopelnų. Mes galėjime stumtis anais laikais su panašiomis mokslo priemonėmis, nes ten buvo lietuvių kalbos pilnas supratimas.

Tačiau mūsų vaikai tos laimės jau neturi.

Mokytojai mažiausiai reikalingi nurodymų, kaip jau esamais vadovėliais turėtų naudotis. Vertėtų truputį nusileisti žemyn ir parašyti apygerius vadovėlius mokiniams, kad jie kartą galėtų tarti, jog gimtoji kalba nėra jau toks baubas, nuo kurio reikia negarbingai slėptis. Mūsų aplinkybėse be tinkamai metodiškai ir kruopščiai parengtų jaunimui lietuvių kalbos vadovėlių neįmanoma pramokėti ne tik padoriau sumegzti sakinio, bet ir pakenčiamiau paskaityti. O be to juk beveik neįmanoma plačiau susipažinti su lietuviškąja kultūra.

Vadovėliui parašyti reikia ne tik laiko, bet ir kitų sąlygų. Reikia, sakytumėm, studijų. Kas prašo tik laiko vadovėliui parašyti, tas tik iš dalies yra teisingas. Be laiko dar reikia ir kitų kvalifikacijų. Medžiagos krovniais, kuo pasižymi mūsų lituanistinėms mokykloms skirti vadovėliai, lietuviškojo jaunimo tinkamai gimtosios kalbos neišmokys. Tai rodo mūsų lituanistinių mokyklų praktika. Kai kas nesugeba ar nenori šito pavojaus įžvelgti, bet šiandieną jis toks realus, kad, rodos, ir diskusijų negalėtų būti. Reikia tik nusistebėti, kaip kas tokią mokykloms skirtą mokslo priemonę priima, tvirtina, o tuo labiau gauna paramos išleisti. Fondai, kurie skiria pinigų spausdinimui, turėtų būti apdairėsi. Vadovėlių kritika turėtų spaudoje pasirodyti dar prieš išleidimą, kad užkurtus kelią menkavertiškumui.

Vadovėlių tikrinimo komisijos mažai turi įtakos į autorių. Į jos rankas darbas patenka jau atbaigtas, ir pagal gautas pastabas pataisymai beveik neįmanomi. Jie per daug apsunkina pirmąją redakciją. Pataisos atsiliepia į visą vadovėlio struktūrą, ir autorius kapituuliuoja arba užsispiria teigdamas: jei netinka, pasieškokite tinkamesnio. Autorius žino, kad vadovėlių didelis badas, ir neapsirinka pasiūliausdamas. Komisija nusileidžia, ir darbas išvysta dienos šviesą. Taip gimsta menkos vertės kalbos mokslo priemonės. Prieš ruošdami lituanistinėms mokykloms kalbos mokslo priemones, pirma geriau pažinkime šių dienų jaunimo nuotaikas, kalbinį pajėgumą ir patys stropiai išdiskutuokime rūpimą klausimą. Blogas metodas šiandieną mūsų vaikų taip nutelkia, jog jie ima galvoti, kad lietuvių kalbos apskritai negalima žmoniškiau pramokti.

Kas-ne-kas jau mėgina praplėstais gramatikos pratimais, sujungtais į atskirus leidinius, užkišti mūsų lituanistinėse mokyklose esamas spragas. Jei jiems pusėtinai pavyksta parengti žemesniesiems skyriams, tačiau bandymai, kurie pasirodė skirti aukštesniesiems

(Nukelta į 2 psl.)

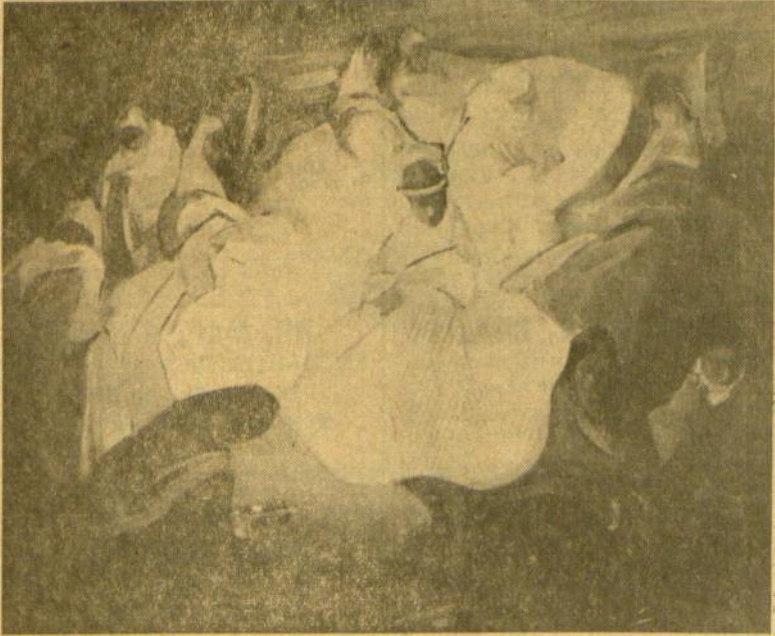

Jonas Rimša

Anah (aliejus)

Šiame numery:

- Naujų vadovėlių problema.
- Ar gali Jonas Rimša susidomėti ir lietuviškąja egzotika?
- Koncertas fortepijono "garbei".
- Veikimas be veikėjo.
- Lietuvis skulptorius garsėja Anglijoje.
- Vlado Šlaito eilėraščiai.
- "La Traviata" pasitinkant.
- Ar pažįstate? Milašius.
- Vandos Frankienės vaidinimai.
- Kaip dangui, taip ir žemėj.
- "Draugo" literatūrinei šventei artėjant.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Filmų įvairumai.
- Spygliai ir dygliai.

Jonas Rimša

Šokis ir ritmas

Jonas Rimša

Senoji gatvė (aliejus)

	1	0	7	6	5	4	3	2	1	0
1	0	7	6	5	4	3	2	1	0	9
2	1	6	5	4	3	2	1	0	9	8
3	2	5	4	3	2	1	0	9	8	7
4	3	4	3	2	1	0	9	8	7	6
5	4	3	2	1	0	9	8	7	6	5
6	5	2	1	0	9	8	7	6	5	4
7	6	1	0	9	8	7	6	5	4	3
8	7	0	9	8	7	6	5	4	3	2
9	8	9	8	7	6	5	4	3	2	1
0	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0

Lietuvis skulptorius garsėja Anglijoje

Skulptorius Antanas Brazdys Nuotr. Hamilton galerijos Londone.

Skulptorius Antanas Brazdys gimė Lietuvoje 1939 m. Jo gyvenimo kelias, palikus gimtąją žemę, vedė jį iš krašto į kraštą, iš mokyklos į mokyklą.

Pokario metais, išvykęs iš Vokietijos, iki 17 metų amžiaus gyveno Anglijoje. Vėliau persikėlė į Čikagą, kur studijavo skulptūrą Chicago Meno institute, 1961 m. jam buvo paskirta stipendija tobulintis Europoje. Pasirinko Ispaniją, bet pakeliui kelioms dienoms sustojo Londone, kuriame ir pasiliko. Karališkosios meno kolegijos (Royal College of Art) profesorius Bernard Meadows, pamatęs A. Brazdžio darbų parvydžius, įkalbėjo jį likti tolimesnėms studijoms Anglijoje. A. Brazdžiui paskyrė Sainsburg stipendiją. Vėliau Brazdys pakviečiamas to paties instituto lektoriui, o po kurio laiko ir Gloucesterio Meno kolegijos lektoriui, kur jis ir dabar dėsto skulptūrą.

Iki šiol A. Brazdys yra dalyvavęs šiose parodose: 1960 m. Chicago Meno institute, 1960 ir 1961 m. "New Horizon in Sculpture" Chicagoje, 1962 dviejų menininkų parodoje Chicago universitete, 1963 — A.I.A. Londone, 1965 — Meno Tarybos parodoje Londone.

Londone Hamiltono meno galerijoje dabar vykstanti jauno lietuvių skulptoriaus Antano Brazdžio paroda susilaukė ypatingo pasisekimo. Apie ją plačiai ir labai palankiai atsiliepė visa eilė žymiųjų laikraščių ir žurnalų.

Londono meninis gyvenimas yra labai gyvas. Čia visą laiką vyksta keliasdešimt meno parodų. Didžiama jų praeina mažai ar visai meno kritikų nepastebėtos. Tik į vieną — kitą atkreipiamos kritikų akys. Kritikos Londono spaudoje yra labai atsargios, iki gramo sveriančios ir tipiškai angliška šaltos. Šaltumas dar labiau apledėja, kai kalbama apie kitatautį.

Antano Brazdžio menas yra dabar vyraujančios krypties — abstraktus ir modernus. Tokios rūšies, kuri paviršutiniškai vertinanti "nei akies neveria, nei širdies neapsolina".

Bet jo modernizmas yra santūrus ir neperdėtas, be iškreiptų formų, be nužmogintų kraštutinumų, nenatūralių ir asimetrinių išdėstymų. Ta prasme, pastebi kritikas C. S. Spencer, Brazdys galėtų atrodyti "senoviškas", respektuojąs europinį humanizmą, ką būtų sunku surasti jo kolegų darbuose.

Pats Brazdys savo intuitivinių kūrybos procesą vadina "mano minčių ekspresionistine transformacija mano rankomis", o savo kūrybos tikslu laiko — realybės analizę. Jam rūpi žmogiškieji elementai, o ne negyvos konstrukcijos. Jis atsiroboja nuo priimtų koncepcijų, estetikos, stilistinių ir kitokių, nes jis nėra interpretatorius, bet stengiasi pats visa išgyventi. Kalbant čia paprastais žodžiais, jis siekia išsireikšti tokio formomis, kurias gamta būtų naudojusi, jei būtų turėjusi metalo suvirinimo aparatą.

"The Financial Times" meno kritikas Paul Grinke rašo: "Brazdžio skulptūros primena prieš A. Caro vyruvų 1930 metų eksperimentinį laikotarpį, bet su Brancusi kontruktivinė-

Čikagiečio A. Brazdžio parodos Londone vertinimai

JAUNUTIS J. NASVYTIS

turėtų jį išvesti, ilgai nelaukiant, į pirmąsias modernios skulptūros linijas".

"Manchester Guardian" kritikas Norbert Lynton rašo:

"A. Brazdžio skulptūros yra kietos ir modernios savo forma ir masyvaus plieno spindėjimu, bet kartu jos turi kažkokią aukštesnę kokybę, beveik religišką, rimtumo atspalvį, iškylančią jas iš 1960 laikotarpio į belaikę erdvę, kurioje ikonos ir suvirinto plieno kūriniai kartu lieka amžiams, vieni kitiems neprieštaraudami.

Koncentruotos vaizduotės išraiška, kurią Brazdys yra pasirinkęs, yra triumfališkai išgyventa ir atsiektą Brancusi'o jo įvairiuose darbuose.

Bet tas religiško rimtumo sujungimas su personaline ekspresija yra daug rečiau užtinkamas. Čia Brazdžio pirmtakas (ir, aš manyčiau, įkvėpėjas) yra Jacques Lipchitz'as. Lipchitz'as nuo 1941 m. gyvena JAV, bet, kaip ir Brazdys, yra gimęs Lietuvoje.

Sujungdamas Lipchitz'o kompozicijos grynumą su Brancusi primenančiomis formomis, Brazdys atsiektą nuostabaus balanso tarp intelektualios kontrolės ir patetiškos ekspresijos".

"The Observer" kritikas Nigel Gosling, pastebi, kad "...palyginus su kitais žymesniais šių dienų skulptoriais Brazdžio darbai atrodo beveik akademiški. Bet jie turi kažką savo esmėje. Ir tas kažkas sako, kad Brazdys išlįks".

1966 m. sausio mėn. "Studio International" žurnalas (jis gaunamas ir JAV) skiria keturius puslapius išsamiai Brazdžio kūrybos apžvalgai. Apžvalgą rašęs kritikas C. S. Spencer gale pažymi, kad "...Brazdžio darbai nešaikia "aš", kaip kad pastebima daugumoje modernių kūrinių. Galima, tur būt, tvirtinti, kad didysis menas savyje visados turi anonimiškumo elementą. Primityvusis menas ir senųjų civilizacijų menas visai nesietinas su atskirų individų personalijomis. Net ir didžiųjų meisterių darbai turi savyje kažkokią neišvengiamumo sugestiją (a suggestion of inevitability). To pėdsakus aš randu ir Brazdžio darbuose".

Šio straipsnio rėmuose nebūtų įmanoma, kad ir suglaustai pakartoti keliasdešimties kritikų minčių. Charakteringa, kad JAV laikraščiai Brazdį vadina Amerikos skulptoriumi, o anglai pabrėžia Brazdžio ryšius su Britanija, mums gi jis yra lietuvis, jaunas lietuvis iš Chicago. Pažymėtina taipgi, kad iš dvilikos parodoje išstatytų darbų vienuolika jau perėjo į meno kolekcionierių rankas.

A. Brazdžio debiutas iš karto jį išvedė į plačiuosius vandenis. Atrodo, kad talentas vairoja A. Brazdžio kūrybą į išrinktųjų uostą, kurio nei periodų bangos, nei laiko bėgimas neliečia. Londonas, 24. I. 66.

"LA TRAVIATA" PASITINKANT

Operos erškėčių ir triumfo kelias

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Artėjant Chicago Lietuvių operos Verdi "La Traviata" pastatymui, manome, bus įdomu įvairiais atžvilgiais dirstelėti į jos autorių bei pačią operą.

Genialusis italų kompozitorius Giuseppe Verdi (1813—1901) save laikė paprastu kaimiečiu iš Roncole. Jis nemėgo jokio viešo ir pabrėžtino savęs, kaip kompozitoriaus, pagerbimo, dėl to atsisakė net italų sugalvotam planui pastatyti operos rūmus, kuriuose būtų statomi tiksliai jo kūriniai. Laikydamas save eiliniu žmogumi, Verdi ir muziką rašė žmonėms — masei, visada turėjo mintyje eilinius klausytojus, sakydamas: "Aš rašau muziką žmonėms, o ne kritikams". Anglų garsusis dramaturgas bei muzikos kritikas teisingai pastebėjo po operos "Il

Trovatore" spektaklio, kad Verdi muzikai visai stokoja intelektualumo.

Verdi operų būdingumai

Prasidėjus Europoje Wagnerio leitmotyvų ir jo legendariųjų muzikinių dramų įtakai, Verdi pasiryžo išlaikyti tradicinę itališkos operos meną, rašydamas kaip ir jo pirmtakai Bellini, Donizetti ir Rossini belcanto stiliumi, ypač dar ir dėl to, kad Wagnerio dramos buvo per sunkios eiliniams klausytojams, reikalaujamos iš jų platesnio muzikinio išsilavinimo bei aplamai žinojimo. Verdi savo operose visur užkencavo ritmą, naudodamas jį su ypatingu vikrumu bei švelnumu. Šituo ritmo principu jam lengvai pasisekė sužavėti klausytojus, į jo

Vladas Šlaitas

DU EILĖRAŠČIAI APIE MEILĘ

I

O, mano miela, negi galėjau nei iš šio, nei iš to, ūmai imti ir pasakyti, kad mūsų meilė nebuvo meilės, kad mūsų meilė buvo tik mudviejų kūnai, tartum našlaičiai, pasimetę po karo tarp didelio miesto mūrų. Ir tavo balsas, kai tu iš tolo šaukei mane mano vardu, man atrodė, tartum balsas, šaukiantis tyruose. Ir tu pati man atrodei kaip balsas, šaukiantis tyruose.

Šitaip tu man iš tikrųjų tada atrodei po aukštuoju dangum, svirduliuojant didmiesčio mūrams.

II

Kiekvieną kartą, kai man tenka tave pamatyti keliu praeinančią, ūmai ima ir sudreba mano širdis. Ir nors baisiai noriu būti ramus, ir nors noriu nei kiek nesijaudinti, tačiau meliū mane tartum rudenio lapą pagauna ūmai ir nusineša, idant niekur po to neberasčiau daugiau ramybės. Ar gerai, kad šiandieną esu tave baisiai įsimylėjęs? Ar gerai? Nežinau. Aš žinau tik tai, kad gyvenimas be tavęs man šiandieną nie nieko nebūtų vertas.

Vladas Šlaitas

EGIPTIEČIŲ POEZIJA

Mane jaudina keturių tūkstančių metų egiptiečių poezija.

Ak, šiandieną skaityt egiptiečių poeziją, tai tas pat, kaip pamti ir gerti atminimų rūsy per tuos keturis tūkstančius metų išsaugotą vyną:

Niekas neatina pas mus iš kito pasaulio pasakyti, kaip tenai einasi. Atostogauki laimingai. Neliūdėki šiame gyvenime. Nesgi niekas su savim nepasiima savo turto ir niekas, vieną kartą išvykęs, daugiau nebegrižta. Arba meilės eilėraštis: Mane jaudina tavo balsas. Mano visas gyvenimas laikos ant tavo lūpų. Tave matyti yra geriau, negu valgyti arba gerti. Visa tai iš tikrųjų šiandieną mane jaudina ir svaigina.

O, prieš tūkstančius metų palaidota ir piramidžių šešėly išsaugota egiptiečių poezija, kuriai nėr anei laiko, nei nuotolio. Mane jaudina tavo balsas, Taip. Mane iš tikrųjų šiandien jaudina (pagal tavo eilėraštį) tavo dieviškas balsas. O, egiptiečių poezija, piramidžių ir faraonų rūšiam šešėly!

EILĖRAŠTIS MILAŠIUI

Vienatve, motina manoji O, Milašiau! Tu pats tikriausiai nežinotai, ką rašei, kai vadinai vienatvę savo motina, nes niekas nenoriu būti vienišas šioj žemėj. Tik šventieji priklauso vienišų širdžių aristokratams, bet ir jie nebūna vieniši: jie amžinai gyvena dangaus ir Dievo intymioj draugystėj. Ir tačiau tu man esi šiandieną artimas ir mielas. Ypač mielas dėl to eilėraščio, kurį rašei vienatvei. Kurį rašei vienatvei, savo motinai, lyg iš tikrųjų tavo motina šioj žemėje savo metu vienatvė būtų buvusi. Šiandieną, kai aš mąstau apie vienatvę ir poeziją, man vis vaidenasi rudens geltonas sodas, ir man atrodo, kad tu vaikštai ir šiandieną tarp medžių vienišas ir liūdnas, o, Milašiau!

muziką reaguojančius jausmais. Be to, jis buvo ir originalus dramaturgas, nepasitenkinęs vien tik bendra dramatinės situacijos atmosfera ir gražia melodija, bet taipgi ypatingai gabiai išreiškias kiekvieno veikėjo įtikinamai skirtingą charakterį su visais jame besivystančiais konfliktais. Verdi yra būdingas tuo, kad jis pajėgia sutelkti dramatinius elementus išreikšti charakteringomis melodijomis — balsu, kuris jam buvo pagrindinė priemonė dramai muzikoje. Be to, jis padarė skirtumą tarp

vokalinės ir instrumentinės melodijos. Vokalinė melodija niekada nepasiduoda jokiai instrumentinei melodijai, nes tai būtų sulaužymas pagrindinio operos principo. Orkestras visada tik akompanuoja balsui. Nors vėlesnėse operose Verdi ir labai patobulino dramatinę orkestrinę techniką, bet niekada nepaneigė balso pirmenybės.

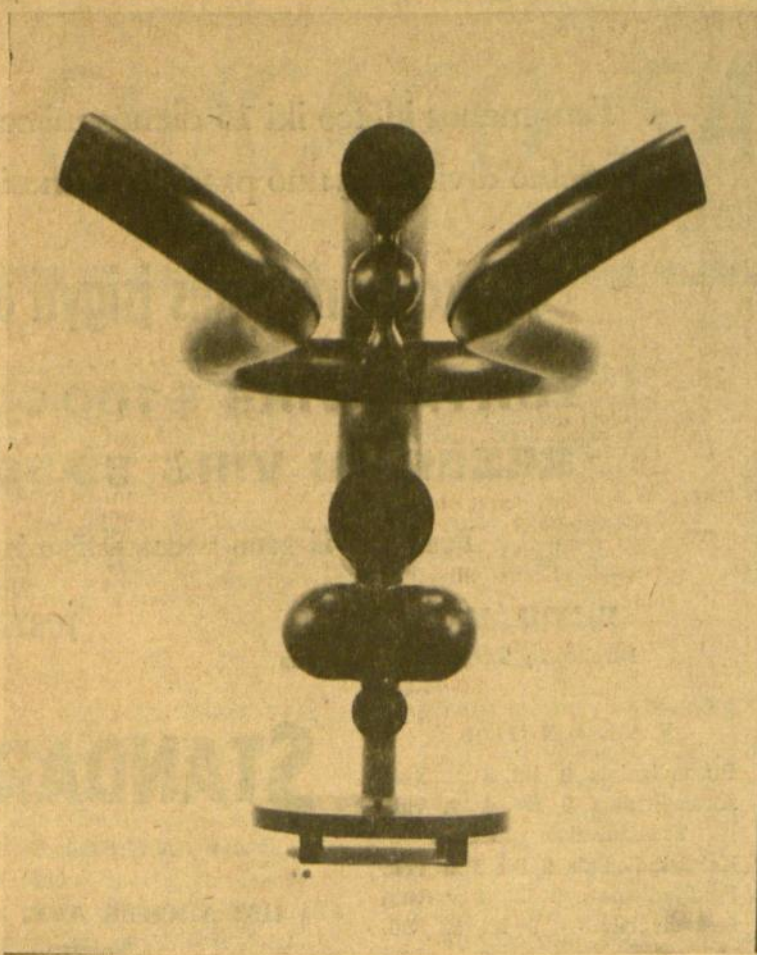
Populiariosios operos genezė

Giuseppe Verdi, būdamas keturiasdešimt metų, per vieną mėnesį parašė aštuoniolikąją savo operą "La Traviata", pa-

grįstą jaunesniojo Alexandre Dumas dramos veikalu "La Dame aux Camelias", kuris Paryžiuje visiems buvo žinomas kaip biografinis romanas žaviosios, dvidešimt trejų metų ūkininko dukters, virtusios kurtizane Marie Alphonsine Duplessis. Ji Dumas vaidinime pavadinta Marguerite Gauthier, arba Camille, o Verdi operoje Violeta Valery, arba Verdi pasirinkta "la traviata" — paklydusioji, turinti minty moralinę šio žodžio prasmę. Operos libretas parašytas Francesco Maria Piave, yra visiškai tapatus Dumas vaidinimui, praleisti tik keli mažesnieji veikėjai.

ir pamatęs Dumas vaidinimą, pareiškė, kad tai paprasta ir pilna meilės tema. Violeta Valery, jautrioji herojė, paimta iš gyvenimo su visomis romantiškomis ir realistinėmis savo ypatybėmis, labiau dabar patraukė Verdi simpatiją ir vaizduotę, negu anksčiau kartusis ir vienišas "Rigoletto".

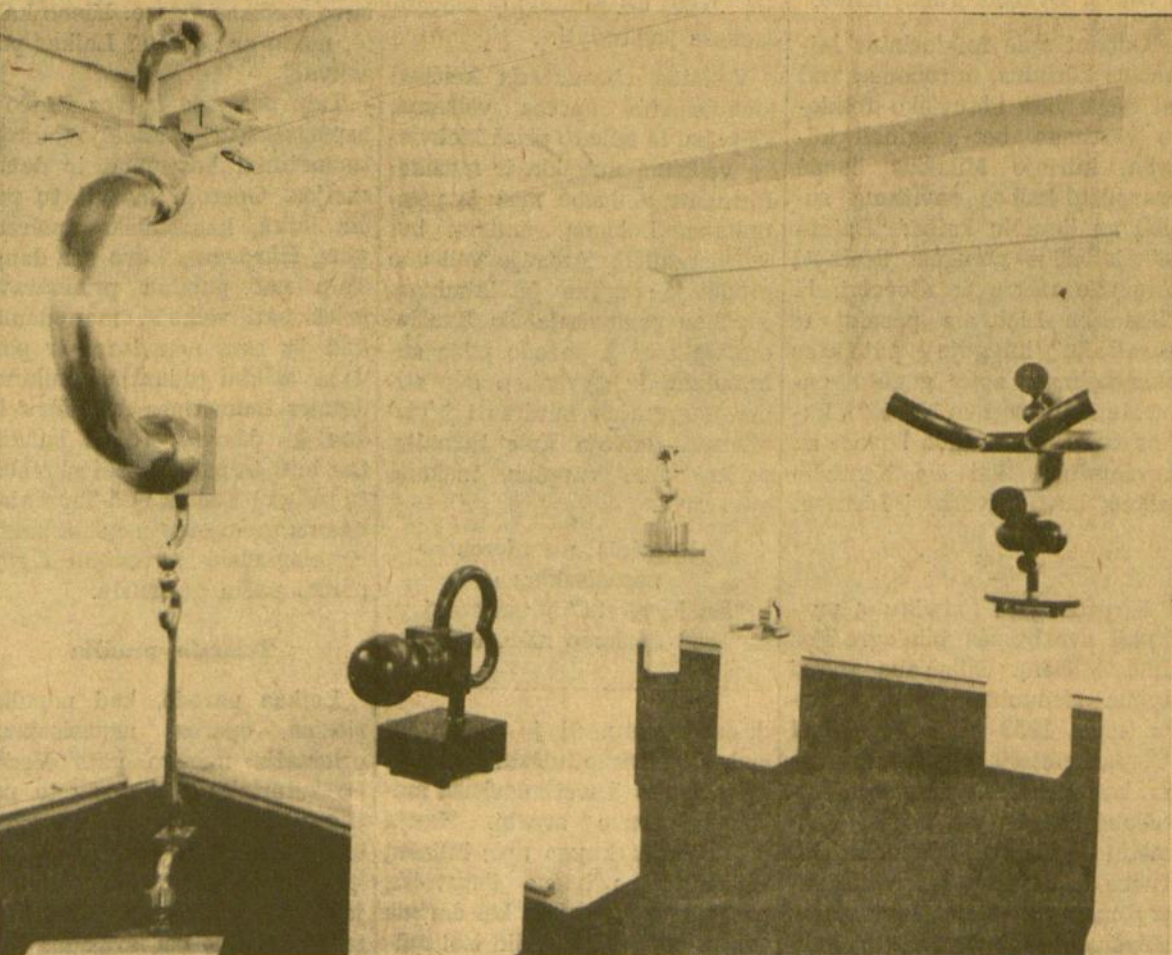
"La Traviata" priklauso pačiam energingiausiajam ankstyvesnio Verdi periodo subrendimui. Tai yra paprasta, subtili, lyrinė meilės drama. Ten nerasime jokių žiaurumų: žmogų, dydžių, dvikovų, keršto, savižudybių, neapykantos, kaip įprasta matyti jo ankstyvesnėse ir vėlyvesnėse operose, apraustose istoriniais personažais. Išimtis yra keleriais metais anksčiau prieš "La Traviata" parašyta "Luisa Miller", siužetą skolinantis iš Schillerio "Kabale und Liebe".

A. Brazdys

Vedybos (plienas)

Nuotr. Brompton studijos

Skulptoriaus Antano Brazdžio parodos Londone fragmentas,

Nuotr. Brompton studijos

(Nukelta į 4 psl.)

AR PAŽISTATE? MILAŠIUS

Vėl nauja knyga apie didįjį poetą

J. DAINAUSKAS

"Connaissez-vous? Milosz", tokia antraštė 1965 m. rudenį Paryžiuje André Silvaire leidykloje pasirodė nauja knyga apie mūsų poetą O. V. Milašius. Veikalą parengė Jacques Buge, didelis Milašiaus kūrybos žinovas, prieš kelerius metus išleidęs knygą "Milosz en quete du Divin" (Milašius dieviškumo ieškojime), 1959 m. techniškai vadovavęs Milašiaus minėjimams Prancūzijoje.

Nauja J. Buge knyga yra 126 psl. teksto ir 14 įklijuotų iliustracijų veikalas, suskirstytas į tris pagrindinius skyrius: žmogus, rašytojas, laisvė. Tai trumpa "enciklopedija" žinių apie Milašius bei jo kūrybą.

*

O. V. Milašius gimė 1877. V. 28 d. istorinės Lietuvos žemėse, senųjų Lietuvos didikų šeimoje. Milžiniški tėvo turtai (30.000 hektarų žemės, kuriuos bolševikai 1917 m. konfiskavo) nedavė Milašiui laimingos vaikystės. Būdamas 12 metų amžiaus, jis atsirado Paryžiuje, kur ir baigė mokslus. Literatūroje viešai pradėjo rašyti 1899 m. Pirmo pasaulinio karo metu, kaip Rusijos pilietis, buvo mobilizuotas ir paskirtas į diplomatinę studijų kabineta prie Prancūzijos užsienio reikalų ministerio. Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, Milašius visą savo diplomatinę patirtį atidavė Lietuvai. 1919 m. sausio mėn. jis jau buvo veiklus narys lietuvių delegacijos Taikos konferencijoje, o po to tapo Lietuvos įgaliotiniu prie Prancūzijos vyriausybės. 1920 m. pabaigos. 1939.III. 2 d. jis mirė embolija. Palaidotas Fontainebleau kapinėse. Taj santrauka žinių, pateiktų tos knygos pirmuose puslapiuose. Toliau seka "autobiografiniai puslapiai", kurių pirmoji antraštė — "Lituanie". Tai ištrauka iš jo paskaitos, skaitytos 1919. III. 29 d. Paryžiuje, kurioje jis pabrėžė, kad į šiaurę nuo lenkiškų žemių esanti jo tėviškė, Lietuva (C'est Lietuva, la Lituanie, la terre de Gedymin et de Jagellon...)

*

Poskyriuje "Milašius, kokiu jį matė kiti" J. Buge cituoja rašytojų pasisakymus ir primena

Oscar Wilde žodžius, 1898 m. pasakytus: "...gi štai Milašius — poezija", katalikų rašytojas kan. A. Petiot "Temoignage" žurnale rašė, kad jis sutikęs savo gyvenime tik du genijus: Milašius ir tėvą Teilhard de Chardin. Tarp kitų rašytojų pasisakymų apie Milašius, kaip apie rašytoją, J. Buge cituoja Maurice Martin du Gard žodžius: "...kur kas didesnis, tikresnis negu Claudel... be Milašiaus nebūtų nei Apollinaire, nei Claudel'io..." Gi Claude Mauriac, 1950 m. rašė: "...jei Milašius ir turis kiek giminingumo su Claudel bei Rilke, tai jo tonas neturįs sau lygaus..." Tai tik maža dalis knygoje cituotų Milašiaus kūrybos įvertinimų, pareikštų ta ar kita proga įvairių, ypač Prancūzijos, rašytojų, poetų. Čia gal mums patiems vertėtų įsidėmėti iš tų pasisakymų žodžius, lyginančius Milašius su P. Claudel. Pastarasis, bent čia Čichagoje, susilaukė net jo kūrybą nagrinėjančių entuziastų grupės, gi Milašius ir toliau, atrodo, lietuviams lieka "neįkandamas".

*

Trys ketvirtadaliai knygos skirti Milašiaus kūrybos ištraukoms. Pradedama jaunystės kūryba: "Nuosmūlio poema" ir "Septyniomis vienuolika". Pasitaro rinkinio kelios poemos esančios vienos gražiausių kūrinių prancūzų kalba. Tai nėra perdėtas teigimas. Prancūzų rašytojas Paul Fort 1939 m. Milašius vadina prancūzų Goethe (Ce prince lituanien, ce grand poete, ce grand homme est noté Goethe francais...).

Iš "Septynių vienuolių" be kita ko, knygoje randame ir poemą apie Tebų kunigaikštį "Karomama". Jos vertimas buvo atspausdintas "Draugo" kultūriname priede 1959 m., gi "Visi mirusieji pasigėrė..." buvo dainininkės Aldonos Stempukienės rečituota Dariaus Lapinsko koncerte 1965 m. spalio mėn. Chicagoje.

Teatro veikalų skyriuje knygoje duota po vieną veiksmą iš "Miguel Manara" ir "Mephiboseth". "Miguel Manara" šešių paveikslų misterijos A. Vaičiūlaičio vertimą 1937 m. Kaune buvo išleidęs "Sakalas". Miguel Manara — tai istorijos Don Juanas, moters gilios meilės pagalba grąžintas į Dievo kelią, tapęs vienuoliu, išgydęs paraližuotą elgetą, sugebėjęs atsispirti Žemės Dvasios gundymams.

Kalbant apie folklorinius Milašiaus kūrinius, nurodoma, kad tai nėra vien lietuviško folkloro vertimas, bet originali kūryba, kurioje Milašius bandė prancūzų kalbos savitumą surišti su lietuvių kalba. "Dainose" Milašius stengėsi išlaikyti originalo metrą ir atspalvį. Iš "Senosios Lietuvos pasakų ir pasakėlių" knygoje pateiktas pasakojimas apie gegutę pavirstusią merginą nuo Nevėžio, kurios trys broliai žuvo kovose su kryžiuočiais, kai šie Kęstučio laikais buvo įsiveržę į Lietuvą.

*

Knygos gale pateikta 4 puslapiai svarbesnės bibliografijos apie Milašius. Milašiaus raštai apima vienuolika tomų. Atskiru tomu, 1959 m., buvo išleisti "Nepasakėtieji tekstai". Būdinga, kad skaičius rašinių apie Milašiaus kūrybą vis didėja, gi jo raštai leidžiami pakartotinai. Tuose leidiniuose Milašiaus suprasimas vis gilėja. Lietuviams Milašius svarbus dar ir kaip diplomatas, dirbęs Lietuvai dvi-

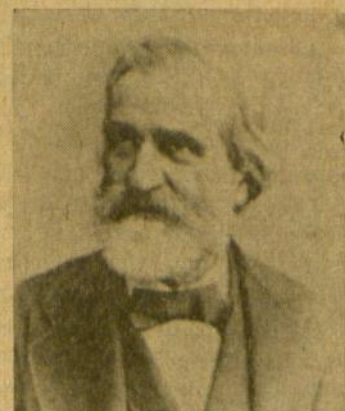
Poetas O. V. Milašius pirmaisiais nepriklausomos Lietuvos metais.

"LA TRAVIATA" PASITINKANT

(Atkelta iš 3 psl.)

Šiaurietė Violeta

Violeta Valery, pagrindinė "La Traviata" veikėja, yra šiaurietė, kilusi iš Normandijos, nebe iš pietų kaip Gilda, Leonora ar Aida, visos paskendusios jausmų audrose. Gal būt, todėl Violeta čia vaizduojama susivaldanti, protinga, apgalvojanči, mąstanti. Ji taip pat čia yra labai žmogiška: galvoja, jaučia, abejoja, kenčia. Vienas jos kilnių darbų atperka visą jos nelaimingą ir laisvą gyvenimą. Gal būt, didžiausia moralinė bei dramatinė jos charakterio jėga publiką pagauna dėlto, kad ji yra paimta iš gyvenimo, o ne sugalvota. Verdi, susižavėjęs dramatišku susikirtimu tarp jos profesijos ir altruistinės meilės, kontrastu tarp jos pirmąsiojo linksmo gyvenimo ir liūdnos, dramatinės mirties, traktuoja Violetą žmoniškai, ją net sukil-

Giuseppe Verdi

nindamas. Ji niekada operoje nėra vulgari, kokiomis daugelis šių laikų dainininkių mėgsta scenose pasirodyti.

Violetos charakteris keičiasi kiekviename operos veiksmo, kaip jau iš anksto prieš kiekvieną veiksmą nuteikia ir muzika. Pirmame veiksmo mes ją pasitinkame linksma, jautria, bet jau sergančia. Antrojo veiksmo pradžioje regime ją laimingą, o vėliau pasiaukojančią. Trečiajame veiksmo ji parodo pilną subrandimą ir gyvenimo supratimą. Serganti ir miršanti ji pirmiausia galvoja apie tarnaitę, paskui apie vargšus, niekada apie save.

Istorinis premjeros nepasisekimas

"La Traviata" premjera įvyko 1853 m. kovo mėn. 6 d., La

desimty metų. Ši jo veikla iki šiol tik paviršutiniškai tėra nušviesta, nes ji svetimiesiems mažiausiai buvo svarbi. Nauja prancūziška knyga apie Milašius vėl mums primena lietuvišką pareigą jo gyvenimą bei darbą geriau pažinti, negu iki šiol mūsų buvo įprasta.

Penice teatre Venecijoje. Ji buvo užsakyta to teatro valdybos todėl, kad 1851 m. Verdi turėjo triumfališką pasisekimą su "Rigoletto" premjera tame pačiame teatre. Verdi atvyko į Veneciją sausio 21 d. Prasidėjus repeticijoms, kompozitorius parodė nepasitenkinimą solistais. Mat, "La Traviata" yra viena iš tokių operų, kuri reikalauja ne tik gerų, meniškų balsų bei geros vaidybos, bet taip pat ir charakterius atitinkančios dainininkės išvaizdos. Ypač tai svarbu sopranui, nes nuo šios rolės daugiausia priklauso pats operos pasisekimas. Dalis kaltės teko ir šiuokščiui tenorui Lodovico Graziani, baritonui Felice Varesi, rodžiusiam nepasitenkinimą nepagrindine savo role.

Bet didžiausia kaltė atiteko sopranui Fanny Donatelli. Verdi gavo anoniminį laišką, įspėjantį, kad "La Traviata" lauks nepasisekimas tol, kol nebus pakeistas sopranas. Bet rolė jau buvo iš anksto pažadėta, ir nebuvo įmanoma kitos solistės pakeisti. Nors Donatelli turėjo gerą balsą, bet jos išvaizda, figūra bei veidas visai netiko vaidinti džiovininkei Violetai. Kai paskutiniame veiksmo gydytojas pasakė, kad jai beliko gyventi tik kelias valandas, publika pradėjo juoktis iki visiškų finalinės muzikos nustelbimo. Žinoma, po šito įvykio Donatelli vardas Verdi gyvenime daugiau neminimas.

Verdi savo laiške draugui Muzio rašė: "Vakar La Traviata buvo visiškas fiasco. Kieno kaltė, mano ar solistų? Laikas pasakys!"

Taip pat prie operos fiasco nepasisekimo prisidėjo dargi tuometiniai kostiumai ir dekoracijos. Operoje matyti tų pačių laikų, kasdienišką apsirengimą žiūrovams buvo per daug. Taip pat publika prieštaravo prieš patį veiklą, manydama, kad jis esąs nepadorus ir per daug aiškiai rodantis klinikinės detales tuometinės fatališkos ligos — džiuvos. (Šiais laikais, tur būt, taipgi žiauriai skambėtų vėžys.) Tačiau "La Traviata" operos premjeros nepasisekimas iš blogiausio gyvenimo eigoje paliko pačiu geriausiu.

Triumfo pradžia

Laikas parodė, kad populiariosios operos nepasisekimo priežastis nebuvo pats Verdi. Po keturiolikos mėnesių ta pati opera, su mažais pataisymais, buvo pastatyta San Benedetto teatre, vėl toje pačioje Venecijoje. Šį kartą buvo parinkta gražaus balso bei išvaizdos sopranas Spezia, jai tinkantis part-

neris tenoras Landi, baritonas Coletti, dirigentas Bosoni. Dražūčiai ir dekoracijos taipgi žiūrovą nukėlė visu šimtmečių praeitin. Sutelkus tuometines geriausias operines jėgas: solistus, dirigentą, režisierių, dekoratorių, su prabangių pastatymu "La Traviata" buvo iškelta į vieną iš pačių populiariausių operų visame itališkame repertuare. Dabar klausytojai jau galėjo įsijausti į muziką be jokių pašalinių, akį atitraukiančių netobulumų. Atrodo, kad ir pats Verdi buvo patenkintas kompozitorius praleido daugiau šiuo savo kūriniu. Po antros premjeros, paklaustas, kurią jis operą geriausiai pasirinktų, atsakė, kad kaip kompozitorius — "Rigoletto", o kaip operos mėgėjas — "La Traviata".

Gyviausi bei vaizdingiausi nūdieniniai Verdi operų apibūdinimai, tur būt, yra jo sodybos parke — Villa Sant' Agata, kur kaip penkiasdešimt savo kūrybinio gyvenimo metų. Operų premjeroms prisiminti sodininkystę ir gamtą mėgstąs muzikas Giuseppe Verdi pasodino ir užaugino tenai tris medžius. Plačialapis platanas primena "Rigoletto" premjerą, tvirtas ąžuolas liudija "Il Trovatore", o svyruojantis gluosnis atstovauja "La Traviata".

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5980

VALOME KILIMUS IR BALDUS

Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis. J. BUENYS. RE 7-5168.

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street,
Chicago, Illinois 60642.
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

MOVING

Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų.

A. VILIMAS

3415 S. Lituanica Ave. Tel. FRontier 6-1882

Didžiųjų meteoritų dažnumas

Smogia kartais žemėn toks didelis meteoritas, kad išrausia kraterį, didesnį kaip vieno kilometro skersmens. Retai tai pasitaiko. Bet žemės paviršiuje yra žaizdų, liudijančių gautą kažkada seniai ugninį smūgį iš erdvės.

Kaip dažnai tokių bombardavimų būna? Arizonos universiteto prof. W. K. Hartmann apskaičiavo, kad kilometrinių kraterių ne mažiau, kaip 12 išmūšama 10,000 kvadratinį kilometrų plote per vieną bilijoną metų.

AR.

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI

Ekspertaiškai uždėdam naujus ir taisome senus. Pūnai apsidraudę. Darbas garantuotas.

A. ABALL ROOFING CO. LA 1-6047 arba RO 2-8778

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS EXPRESS MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE

2608 Ir 2501 (Buvo 2439) W. 69 St.

Chicago 20, Ill. Tel. WA 5-2737

3212 South Halsted Street

Chicago 8, Ill. Tel. CA 5-1864

Lietuvių bendrovė, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų tiesiai savo vardu iš Chicago į Lietuvą. Didelis pasirinkimas geriausių rūšių medžiagų ir kitų prekių žemomis kainomis.

E. ir V. Žukauskai

Stirbis Fuel Oils

Aliejus virtuvei ir krosnims. "Geresnė ir pigesnė alyva"

Tel. HEmlock 4-6264

PETER STIRBIS

6741 So. Maplewood Ave Chicago, Ill. 60629

Skelbkites "Drauge".

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
SAV. DAN LIUTIKAS
NAUJU PARDAVIMAS • VARTOJAMU TAISYMAS • GREITAS patarnavimas • GARANTIJA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

4 1/2 %
current dividend
Paskolos duodamos ilgam laikui, mėnesiniais išsimokėjimais
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632
Valandos: Pirmad., Antradi., Penkt. ir šeštadi. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiadi. uždaryta; Ketvirtadi. 9 v. r. — 8 v. v.

HOLLYWOOD
SMOKINGAI ISNUOMAVIMUI
ĮSIDĖMĖKIT.....
jūs gausit geresnį smokingą iš Hollywood
NEMOKAMAI
NUOMOJAMAS SMOKINGAS JAUNIKUI SU TRIJU AR DIDESNE GRUPE.
2842 W. 63rd St. WA 5-1251
HOLLYWOOD žinomas savo aukščiausios rūšies išsiskiriančiais elegantiškais vakariniais rūbais Chicagoje.

4 1/2 %
Visų rūšių taupmenoms 4 kartus metuose
Taupmenos įdėtos iki 15 dienų mėnesio, pelno dividendą nuo pradžios mėnesio.
Paskolos namams įsigyti ar taisyti
TURTAS VIRŠ \$100,000,000.00
REZERVAI VIRŠ \$9,500,000.00
Bendrovė iš seno vedama tėvo ir sūnaus
JUSTIN MACKIEWICH Direktorių Tarybos Pirmininkas
JUSTIN MACKIEWICH, Jr. Prezidentas
VALANDOS:
Pirmadieniais 9 iki 8 v. vak.
Antradieniais 9 iki 4 v. vak.
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak.
Penktadieniais 9 iki 4 v. vak.
Šeštadieniais — 9 iki 12 val.
STANDARD FEDERAL
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE. — CHICAGO, ILLINOIS 60632
Telef. — Virginia 7-1141

TELEVIZIJAS:
paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoj \$3; už dirbtuvės darbą \$10 ir dalya. Pasiteiraukite apie naujas.

J. MIGLINAS
2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANCKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos
Tune-ups ir Motorų remontas
5759 So. Western Avenue
Kampas 58th Street
Telefonas PROspect 8-9533

BANGA
TV — Radio — Stereo
Pardavimas ir taisymas
2740 W. 63rd Street
Tel. — 434-0421
P. Rudėnas — K. Šimulis

VANDOS FRANKIENĖS VAIDINIMAI

ANATOLIJS KAIRYS

Vanda Frankienė, VAIDINIMAI, mažiems ir didelėms. Išleido JAV LB Kultūros fondas, paremtas \$500 suma Lietuvių fondo. Leidinys nr. 16, 1965 m. Iliustravo Nijolė Banienė. Knyga 214 psl., kaina \$2.00, gaunama "Drauge".

Knygoje telpa viso aštuoni vaidinimai, skirti mažiems ir didelėms, kaip sako autorė. Pirmąją dalį sudaro keturi kašėdiniai vaidinimai: STEBUKLIJ NAKTIS, GYVI ŽAISLIUKAI, VAIKIUKAI AVINIUKAI ir UZBURTO GELĖS. Į antrąją knygos dalį įeina įvairaus turinio vaidinimai: KARALAITĖ TEISUTĖ, RŪSTUSIS KARALIUS, IŠ GIMTŲJŲ LAUKŲ ATKELIAVĘ ir TEIVNĖS SAKALAI.

Skurdoka yra mūsųose vaikų literatūra, o draminė — dar skurdesnė. Kiekvieną tokį leidinį sutinkame su šviežia vilnimi, kad gal čia rasime ką nors naujo vaikų vaizduotės sužadinti ar jų gyvenimui pajvairinti. O vaikų pasaulis toks gražus, toks nuostabiai šviesus, toks nekasdieniškas. Visi buvome vaikai bet kai užaugom — pamiršom anuos sapnus ir liepsnas, nekaltose mūsų akyse spinduliuojusias, todėl ir paliklystame greičiau, patekę į anuos vaikščių laukus. Ir mums labai nemalonu pasakyti, kad Vanda Frankienė, bevečiodama savo vaikus po įvairius pasakų kraštus, paklydo pirmą, negu jos vaizduojami vaikai. Visi veikaliukai silpni techniškai ir kalbiškai. Apsyskaitės ar legendos, panašiai sudėstytos ir išsakytos, būtų gal ir palankiau priimtoms, bet kaip scenos dalykai — ne.

Vaikų scenos veikalamas yra būdingi trys reikalavimai: veiksmas, vaizdas ir kalba. Ir visuose šiuose trijuose taškuose autorė neabejotinai suklupo. Kodėl štai Montessori metodus išplito ir prigijo? Todėl, kad čia mokymas pagrįstas vaizdu: aiškumas, parodymas, žaismas. Kuo mažiau kalbama, kuo mažiau žodžiais įtaigojama, tuo geriau — vaikas pats privalo atrasti tiesą! Tuo ir skiriasi scenos veikala nuo apysakaitės, kad čia reikia parodyti, o ne kalbėti. Kitaip sakant, vaizdas ir įspūdis yra idėjos centras, o kalba, žodžiai tik vienas iš daugelio pagalbinų elementų.

Visi Frankienės veikėjai yra dirbtiniai, ne iš idėjinės tiesos išsivystę. Ji suskirsto juos į geuovius ir bloguosius, įdeda į jų lūpas suaugusių žmonių kalbas ir tokius paleidžia į sceną. Vaikai, būdami vaikais, niekada nekalbėtų taip, jeigu autorė jiems neliptų. Vaikai, negalvodami apie ateitį suaugusių kategorijomis ir neturėdami praeities, nes tebėra vaikai — darosi grotestiški, netikri, daugiau autorės kankiniai ir bėlavai, negu laimingi ateities žmonės.

Per didelis kalbingumas ir filosofavimas sustabdo veiksmą ir tuo visą, kad ir neblogo užmegztą idėją, sunaikina. Atrodo, kad vaikų psichologija autoriui yra visai svetimas dalykas. Panagrinėkime vieną trumpą ištraukėlę iš "Rūsiojo karaliaus" 106 psl.

DANGUOLĖ: Sveikas ir tu, Petreli! Sakyk, ar tikrai esi man ištikimas? Ar tikrai?

PETRELIS: Taip, tikrai. Esu ir būsiu iki mirties ištikimas tau, karalaitė; nes tu tik viena čia, šiuose rūmuose, esi man be galo gera. Tu niekad manęs nepajuokai, kad esu toks negražus ir mažas. Tikrai tu mane tikruoju vardu teyadini — Petreliu. Visi kiti iš manęs juokiasi ir Pumpučiu pravardžiuoja.

DANGUOLĖ: Nenusimink, Petreli: tu juk esi negražus. O kas nežino tavo širdies gerumo?.. Į kandžias žmonių šnekas

brangieji akmenys, spalvoti rūbai vaiko samonei yra tuščios sąvokos, nesuvokiamos mintys. Tokiais dalykais vaikai neserga ir nesirūpina. O apaštalausti dešimties metų vaikai irgi neina, bent aš tokių negirdėjau.

Vienintelis knygoje geras dalykas yra intencija, kurios vedama V. Frankienė rašė šiuos vaidinimus. Scenos veikalių vaikams taip trūksta, kad bet koks vaidinimas dirvą vis šiaip taip randa. Bet ar reikia džiaugtis šiais darbais? Aš nežinau... Frankienės veikėjai sielojasi, tiesa, mūsų vargais ir rūpesčiais, visų lūpose kilnūs žodžiai ir idėjos, širdyse tėvynės meilė, partizanai, laisvė, koncentracijos stovyklos, tremtis, grįžimas namo ir t. t. ir t. t. Bet visi šie dalykai priklauso ne mažųjų veiklos sričiai, ne vaikų pasauliui, ne jų interesams! Mums, suaugusiems, tragedija, bet ar tragedija vaikams? Argi autorė to neįaučia?

Prie stipresniųjų reikėtų priskirti "Užburto gelės" ir "Vaikiukai aviniukai". Ten vietomis prasiveržia ir ne dirbtinė tiesa, bet ji tokia reta, kad tik specialiai ieškodamas gali pastebėti. Nijolės Banienės iliustracijos atitinka tekstą.

Mūsų knygų leidykloms sunkiai verčiantis, būtų gera, kad spausdinti pasižautos knygos būtų tikrai rinktinės arba jau bent aukščiau vidutiniškumo. Šitą sugestiją sakome ir Kultūros fondo adresu, ypač kad kultūros sąvoka dar labiau įpareigoja. Tad ar nevertėtų panašiais atvejais, leidykloms ar institucijoms sprendimą darant, parodyti iš anksto rankraščius kritikams ir šiaip literatūros žmonėms, tuo būdu patiriant ir platesnio rato nuomones apie projektuojamą leidinį.

Svečias danguje

Visus nustebinusi didžioji Ikeya - Seki (1965 F) kometa 1965 m. spalio 20 dieną aplėkė aplink saulę tik per 6 valandas. Vienu metu ji buvo prisiartinusi vos per 300,000 mylių atstui nuo saulės fotosferos. Tai tik vienu ketvirtadaliu toliau negu žemės - mėnulio nuotolis. Toks priartėjimas prie galingos saulės neišėjo kometai į sveikatą. Jos branduolys skilo pusiau. Lapkričio 5 d. atstumas tarp dviejų branduolių pusų buvo apie 8,000 mylių. Kometos uodega nusitęsė per dangų apie 30° ir buvo apie 70 milijonų mylių ilgio. Japonų astronomų daviniais, kometa buvo 10 kartų šviesesnė už pilnatis mėnulį. Ji buvo matoma net dienos metu.

Jonas Rimša

Sventiškoji tema

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDZIUS

Kaip danguj, taip ir žemėj

1962 m. Vilniaus universiteto Rankraščių skyriuje O. Matusevičiūtė aptiko 1503 m. išleistos knygos "Tractatus sacerdotalis" paskutiniame puslapyje ranka įrašytus lietuviškus poterių: Tėve mūsų, Sveika Marija ir Tikiu Dievą. 1964 m. J. Lebedys ir J. Palionis šių poterių tekstą aprašė ir jų kalbą panagrinėjo trečiojo Lietuvos aukštųjų mokyklų mokslo darbų knygoje, Bibliotekiniškystės ir bibliografijos klausimuose (109-134 psl.).

Štai kaip skamba Tėve mūsų, išverstas į šių dienų kalbą: Tėve mūsų, kuris esi danguose, šveskisi vardas Tavo, ateiki Tavo karalystė, būki Tavo valia kaip danguj, taip ir žemėj. Duoną mūsų visų dienų duoki mūsų nu ir atleisk mūsų kaltę, kaip mes atleidžiame mūsų kaltėms, neveski mūsų žaloni, ale mus gailėki nuogi visa pikta. Amen.

Ši malda, kaip ir kitos, aiškiai matyti, yra versta ne iš lotynų, bet iš lenkų kalbos: tai rodo liepiamoji nuosaka šveskisi vardas Tavo, ateiki Tavo karalystė, taip pat žodžių santvarka sakinyje ir kt. Bet dalis gali būti ir senoviška, būtent — kaip danguj, taip ir žemėj. Šios

rūšies vietininką mes randame dar plačiai vartojamą kituose senesniuose kalbos šaltiniuose, ypač tautosakinėj ir šnekamojo žmonių kalboje; minėtojo maldos vietininką dar vartoja ir M. Mažvydas, ir M. Daukša, ir K. Sirvydas, ir anoniminis 1605 m. katekizmo vertėjas, ir kt. Bet šalia to ilgai buvo pradėta vartoti ir prielinksninė žodžių grupė: panašiai kaip šalia kalne, kelyje dabar jau pasakoma ir ant kalno (troba pastatyta), ant kelio (guli žmogus), taip šalia žemėje vartojama ir ant žemės; bet šalia danguje vis dėlto dar daugelio privengiamo sakyti ant dangaus. Todėl ir 1909 m. Poterių Komisijos buvo galutinai, prieš kalbininkų patarimus, paskelbta: kaip danguje, taip ir ant žemės. Plačiau apie tai žr. 1960 Gimt. Kalba, nr. 1.

Tačiau, žiūrint senesniųjų mūsų kalbos tradicijų, atrodo, kad šalia danguje vis dėlto pavyzdinei maldų kalbai būtų teiktines lytis žemėje, ne ant žemės: viena, ši vietininką jau sutinkame ir pačiame seniausiam šaltinyje, ir jo kaip reikiant negalime išaiškinti lenkų kalbos įtaka; antra, šią vartosena dar gausiai paremia

vėlyvesnieji šaltiniai; trečia, negali visai pasmerkti ir ant greta danguje ir stilistiškai ne kaip teskamba ant žemės; pagaliau to skirtumo, rodos, būtų nereiškalaulyti ir tikybinis motyvas.

Žinoma, dvasininkai, dabar naujai persvarstydami maldų kalbą, galės priimti (o gal jau ir priėmė?) vieną ar kitokią formą, — iš esmės kalbininkai

Mylėti gyvenimo pavasarį ir vesti senatvėje — tas pats, ką gėrėtis paukštelio čilbėjimu anksti rytą, o vakare suvalgyti jį keptą.

P. S.

J. Poe

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

FEBRUARY — VASARIO 3, 4, 5 D. D.

MEISTER BRAND V.S.O.P. IMPORTED

GERMAN BRANDY

Fifth \$4.89

STOCK 10 YEARS OLD V.S.O.P.

IMPORTED BRANDY

Fifth \$3.98

COEUR DE FRANCE GRANDE FINE

CHAMPAGNE COGNAC

Fifth \$4.29

GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.

Fifth \$4.89

CINZANO IMPORTED

Dry or Sweet VERMOUTH

Fifth \$1.39

VODKA WYBOROWA IMPORTED

Imported Polish Vodka

Fifth \$4.79

CHARTREUSE (GREEN 110 Proof)

Fifth \$6.79

PIERRE CARTIER 1961 VINTAGE IMPORTED

Sauterne or Haut Sauterne Wine

Fifth \$1.79

POPULAR BRAND OF IMPORTED

CANADIAN WHISKY

Fifth \$3.59

SOUTHERN COMFORT 100 Proof

LIQUEUR

Fifth \$3.89

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.

5240 SO. HALSTED STREET

DIDELIS PASIRINKIMAS

RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS,

ORO VESINTUVAI — SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Telef. — JA 5-7252

IVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,

TAISYMAS, ORO VESINTUVAI — SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western P.Rosp. 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirtad nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 v.v.

MARQUETTE PARK -- AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

TEL.: GR 6 - 7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdinai, saugiai ir pelningai jau virš 41 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palyginamai, aukštą dividendą. Mes nesiveržiame į paskolų didžiulį bendrovę, bet stengiamės būti stiprūs finansškai ir teikti patius geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedame darbais ir finansais, kad galėtumėte pasiekti geresnį gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalus kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$53,500,000.00 turto įstaigą.

JOHN PAKEL, direktoriaus pavaduotojas ir bendrovės prezidentas

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS

- Insured Family Savings
- College Bonus Savings
- Christmas Club Savings
- Vacation Club Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- All Types of Insurance

- Sell and redeem U.S. Bonds
- Safety Deposit Boxes
- Free Community Rooms for your organization meetings. (Free Coffee)
- Cash checks and pay all family bills with our special

- money order checks. No service charge to members
- U. S. Postal Stamps Machine Service
- We sell Travelers Checks
- Save-by-mail Kits
- Notary Public Service

- Two Large Free Parking Lots
- Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
- Christmas party with gifts to College Bonus Members

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
TUESDAY 9:00 A.M. — 4:00 P.M.
WEDNESDAY Closed All Day
THURSDAY 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
FRIDAY 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SATURDAY 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

NAUJI LEIDINIAI

● **Vladas Šlaistas, SIRDIES PAGUODAI.** Iliustracijos. Londonas, 1965. Išleido Didžiosios Britanijos Lietuvių sąjunga. Rinkinys 7 x 5 inč. formato, 48 psl., kaina nepažymėta.

"Sirdies" paguodai yra penktasis šio, vidurinėsios mūsų rašytojų kartos poeto rinkinys. Visi keturi pastarieji jo rinkiniai, kaip tradicija, yra savo išorine išvaizda labai kuklūs: nedidelis formatas, nedaug puslapių, jokių ypatingų viršelių, jokių puošmenų. Mėgstą gražesnio ir įvairesnio knygos rūbo sukūrimą galėtų leisti, o gal net pačiam poetui dėl to paprieikštauti.

Tačiau poezijos vertė ne knygos puošnime, o pačioje poezijoje. Gi tikrosios poezijos mažosios Vlados Šlaisto knygos visada yra tiesiog sklidinos. Šlaistas jau pasilieka šio pokario lietuvių poezijoje kaip nepakartojamas ir savitas poetas, gaudžiai, nostalgikai, bet nepalūžtančiai išsaka vienišio, tėvynę praradusio žmogaus likimą, žmogaus santykių su laikinumu ir su amžinybe.

Naujoje poeto knygoje sudėti 37 eilėraščiai, kuriuos Šlaistas su jam būdingu intymumu skaitytą vedžioja nuo kadaise paliktosios Ukmergės nostalgijos ligi prieš tūkstantį metų užmirusio egiptiečio Akhenatono, visur leidamas klausytis nemeluoto poezijos širdies plakimo.

● **Paul Claude, SILKINIS BATELIS.** Iš prancūzų kalbos išvertė ir komentarus parašė kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC. Rankraščio teisėmis išleido P. Claudelio studijų seminaras. Atspausdinta pas mokslivius ateitininkus Chicagoje, 1965 m. Rotatorinis leidinys, 10 3/4 x 8 1/4 inč. formato, 420 psl., iš kurių 369 psl. paties veikalo teksto ir 51 psl. vertėjo komentarų. "Silkinio batelio" išleista labai ribotas egzempliorių skaičius. Kai kas dar jį galima įsigyti "Drauge", kaina \$10.00.

Vertimo išleidimą, tur būt, paskatino šatrijų inspiruotą, jų pačių ir Chicago scenos darbuotojų lankomas, o kun. V. Bagdanavičiaus šiuo metu vedamas Paul Claudelio "Silkinio batelio" seminaras.

"Silkinio batelio" pasirodymas lietuvių kalba yra gana reikšmingas literatūrinis ir apimtis kultūrinis įvykis. Šioje plačios apimties dramoje sukaupta kone visa, kas yra labiausiai reikš-

minga Paul Claudelio kūryboje. Tai yra lyg visos Claudelio pasaulėžiūros ir visos jo kūrybinės galios suma. Dar daugiau — "Silkinis batelis" yra drauge lyg visų naujųjų amžių slinkties pirmavaizdis ir portretas ne vien žemiškose, bet ir kosminėse bei dvasinėse dimensijose. "Silkinis batelis" — tai veikalas, kaip ir Dantės "Dieviškoji komedija", kaip Goethės "Faustas" skaitytąjį kone svajungą savo gigantiškumu.

● **TECHNIKOS ŽODIS, 1965 m., nr. 6. Inžinierių ir architektų dvi mėnesinis žurnalas.** Naujas numeris išties skirtas ALIAS aštuntojo suvažiavimo Bostone aprašymui. Įžanginiame ALIAS naujoji centro valdyba nusako bendras sąjungos veiklos gaires. Atitinkamai paminima ir "Technikos žodžio" reikšmė, jog centro valdyba numatė net metinę premiją už geriausią parašytą straipsnį "Technikos žodyje". Toliau įdėtas ALIAS suvažiavimo sveikinimas Prezidentui L. B. Johnson ir gautas jo atsakymas.

Plačiai ir nuosekliai aprašyta lietuvių inžinierių ir architektų paroda, įvykusi suvažiavimo metu Bostone. Atskiras skyrius parodoje buvo skirtas lietuvių autorių spausdintiems moksliniams ir techniniams darbams. Buvo išstatyta nepr. Lietuvoje, okup. Lietuvoje, Vokietijoje ir JAV išleistas techn. knygos, atspaudai iš anglų k. profesinių ir mokslinių žurnalių, taip pat "Technikos žodžio", "Inžinieriaus Kelio" ir "Technikos Pasaulio" komplektai.

Z. Gavelis straipsnyje "ALIAS suvažiavimui praėjus" dar kartą pakeičia sąjungos veiklos bendruosius reikalus. Toliau atspausdinta prof. A. Jurskio paskaita "Dvidešimtas amžius — mokslinės revoliucijos ar pažinimo plėtos pakopa?", skaitytą suvažiavimo metu. Ši paskaita, manytume, yra pati įdomiausias šio numerio skaitinys, neišsitenkantis vien tik techninėje — mokslinėje plotmėje, bet užgriebias ir plačius pasaulėžiūrinius, net teologinius temos aspektus.

"Technikos žodis" leidžiamas 6 kartus per metus. Šiais metais netrukus bus pasiektas šimtas žurnalo numeris. Redakcijos adresas: G. J. Lazauskas, 1708 N. 22nd Ave, Melrose Park, Illinois 60160, USA. Administracijos adresas: M. Kra-

sauskas, 2633 W. Montgomery Ave., Chicago, Illinois 60632, USA. Metinė prenumerata — \$5.00, studentams \$2.00.

● **LAISKAI LIETUVIAMS, 1965 m. gruodžio mėn., nr. 11.** Šalia įprastinės ir skyriaus skirstytos medžiagos šio žurnalo numerio du pagrindiniai akcentai yra Mikalojus Konstantinas Ciurlionis ir Teilhard de Chardin. Ciurlioniui skirta trumpa jubiliejinė užuomina "Gyvenimui tekant" skyriuje ir dvi puslapių iliustracijos: "Žvaigždžių sonatos allegro" ir "Miško" detalė. Lyg ir pasigestume atskiros temos straipsnelio kuria nors Ciurlionio kūrybos suvokimo kryptimi. Sakysim, apie Ciurlionį, kaip apie tapytoją, labiau išraiškine prasme yra jau apščiui mūsųose rašyta. Tačiau Ciurlionio tipo menininkui kūryboje buvo svarbu ne tik "kaip", bet ir "ką". O tokie klausimai, kaip: kuo Ciurlionis tikėjo? kaip jis regimąjį ir dvasinę tikrovę suprato? kokius iš to viso darė sprendimus? — dar vis lieka beveik nepajudinti. Jubiliejinė proga šitokių bandymų rašyti "Laiskuose Lietuviams" būtų buvęs įdomi naujiena.

Viso šio numerio širdis tačiau yra Jono Kubiliaus, SJ, atsiminimai ir komentarai išpintas šių dienų mokslo ir mąstymo garsenybės Teilhard de Chardin pristatymas. Straipsnis parašytas labai kondensuotai, logiškai ir paprastai, duodas progos susipažinti su tuo didžiuoju šių laikų žmogumi plačiam skaitytojų būriui, ne vien tik intelektualams, specialistams.

Jaunimo metų tema ši kartą aktualinama atsakymais į anketinius klausimus.

"Laiskų Lietuviams" adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata \$3.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. PR 6-8998

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIU MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apmatavimų ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.

Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

Request Records -- PLOKSTELĖS

Naujausios ir geriausios ilgo grožio autentiškos lietuviškos plokštelės.
Nepasitenkinkit pakaitalais.
Reikalaukit Request firmos.
Kreipkitės į savo apylinkės krautuves, arba rašykite:

REQUEST RECORDS, Inc.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N.Y.

"Baltistica" Lietuvoje pasitinkant

Prieš pat Naujus metus Vilniuje išėjo iš spaudos naujas periodinis leidinys, pavadintas lotyniškai — BALTISTICA. Apie jį papasakojo K. Papečys Komjaunimo Tiesoj (1966/16).

Leidinyje išsiaiškina dukart per metus. Jame busi skelbiami straipsniai baltų fonetikos bei fonologijos, akcentuacijos, morfologijos, sintaksės ir leksikos klausimais. Be to, busi skiriama dėmesio baltų kalbų tyrinėjimo metodikai, kontaktams su kitomis indoeuropiečių (ypač slavų) ir neindoeuropiečių kalbomis. Bus skiriami baltistinių tyrinėjimų recenzijos ir informacijos. Straipsniai busi spausdinami lietuvių, latvių, rusų, vokiečių ir prancūzų kalbomis, su rezieme viena ar dviem iš šių kalbų.

"Tokių būdų" — rašo K. Papečys — "baltistika, nauja kalbotyros mokslo šaka, atsiskyrė nuo slavistikos ir, periodiniam leidiniui Baltistica pasirodžius, pradėjo savarankišką gyvenimą".

Pažymėtina, kad Baltistiką leidžia ne partijos pasitikėjimu apdovanotasis lietuvių kalbos ir literatūros institutas, bet Valstybinis aukštojo ir specialinio mokslo komitetas, kurio tiesioginis uždavinys — aukštojo ir specialinio mokslo administravimas. Nors pirmajame siuvinėje rašo beveik vien minėto instituto bendradarbiai su pačiu jo vadovu prof. K. Korsaku prieškai.

Tendencijų įtampa juntama ir pasakymuose dėl leidinio uždavinio. Kai pranešime apie leidinio pasirody-

mą su regimu pasitenkinimu pabrėžiama, kad baltistika atsiskyrė nuo slavistikos ir pradėjo savarankišką gyvenimą, pačiame leidinyje K. Kor sakas rašo, jog jam "norėtųsi išreikšti pageidavimą, kad Baltistica, skirdama pagrindinį savo dėmesį baltų filologijos visokeriopam vystymui, vienu iš svarbiausių savo uždavinių laikytų baltų — slavų problemos įvairiapusišką nagrinėjimą".

Baltų — slavų problema šiame reikale, bent iš dalies, turi ir politinio atspalvio. Ji kyla iš seniai pasireiškiančių tendencijų įrodyti, kad bent lietuvių kalba arba "neturi nie-

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai. Metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginiai 7-7258-59

FOTOGRAFAS ŽAVIOMS NUOTAKOMS

THE Paul STUDIO

Gowns by Martha
PORTRAITS • CANDIDS
3213 South Morgan St. YA 7-5858

Taupykite

MES MOKAME **4 1/2** % ANT VISŲ SĄSKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$10.000 apdrausta Federalės valdžios agentūroje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

GARDZIAUSIA DUONA—BULKUTES—SAUSAINIAI—TORTAI

BRUNO KEPYKLOJE
KEPA LIETUVISKĄ DUONĄ

Kai Valgo Bruno Dvona Visad Žydi Kaip Agnė!

Sav. BRUNO MACIANSKIS
3339 So. Lituanica Ave
Tel- CL 4-6376

ko bendra su slavais", arba kad "yra artima slavų giminė". Pastaroji tezė itin simpatinga rusų "marksistiškoms kalbininkams ir ypač nekalininkams. Tuo tarpu dar peranksti spresti, bus ar nebus naujas leidinys ir jo vairotojai linkę į bent vieną iš šių tezių, kai imsis "įvairapusio baltų — slavų problemos nagrinėjimo". (Elta)

— Texas viena firma išleido meškeriojams vadinamąją "slieko tubą". Tiesiog iš jos galima išspausti dviejų centimetrų ilgio slieko, į kurį kimba žuvis, kaip ir į gyvą natūralų slieko.

PRISTATYMAS NEMOKAMAI

ROCHKES MEDICAL ARTS
3213 W. 63rd Street
Tel. WA 5-4787

REMBLAKES - ROCHKES APOTHECARY
2421 W. 63rd Street
Tel. HE 4-1500

DIABETINIS MAISTAS IR GAMINIAI
Mes patefonuosime jūsų gydytojui.

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS. DAR SUSPESIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass".

PIRSKITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, šilko, nylon, taffet, aksomo, ANGLISKŲ MERZIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

VANDER WAGEN

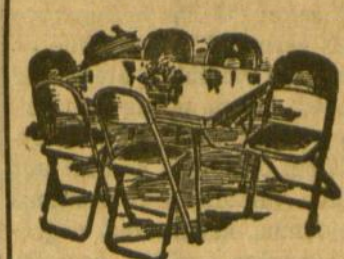
ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St.

POrtsmouth 7-8020

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road

Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirt. 9-9 val. antr. treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2 % Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENE

Istorinis mūšis Cineramoje

Švenčiant lygiai 21 m. garsaus Bulgės mūšio sukaktį, Chicago's McVickers teatras savo žiūrovams šventėms pristatė cineraminį spalvotą filmą "Battle of the Bulge". Veiksmas vyksta Belgijoje ir Liuksemburge 1944 m. pabaigoje.

Tikrasis mūšis įvyko beveik pačioms paskutiniosiomis 1944 metų dienomis dideliame šaltyje ir žvėrišiais vėjais nešant sniego pusnis. Tačiau Warner Brothers versija buvo aušumtuota Ispanijoje maždaug balandžio mėnesio viduryje, kai retos snieguolės buvo beužleidžiančios vietą veržiam pavasariui. Besidomintiems kariška istorija, gali kilti klausimas, kodėl prasiplenkta su tikrove, kurgi anas kovas apsuunkęs sniegas?

Hollywoodas visados mėgdavo iškelti kurio nors vieno aktorius — herojaus didvyriškumą. Ir šiame filme to beveik neišvengta. Dabar šis filmas — cineraminis, Ultra — Panavision, stereofoninio garso, tačiau iš senų laikų užsiliko senas karys, vadovaujantis mūšiu ir užbaigias dieną beveik pats vienas. Taip pulk. ltn. Kiley, Amerikos karininkas, Henry Fonda išveda iš rikiuotės tanką su bazuka, kovoja pety į petį su pėstininkais kareiviais, atidengia vokiečių klastingumą, sustabdo sabotažą, skrenda žvaigžbybon tirštame rūke ir teisingai numano kritišką vokiečių silpnumą.

Koncentruojantis Ardėnų miško įvykiui, šioji versija buvo pasmerktą krašto apsaugos ministerijos gen. Eisenhowerio ir kitų II pasaulinio karo vado.

linio karo vadų. Žiūrovas tuo mažai stebėsis. Amerikiečiai, pradedant nuo išdidelių aukštųjų karininkų ligi žemiausio eilinio, visi atvaizduoti kaip kokie puskavilniai.

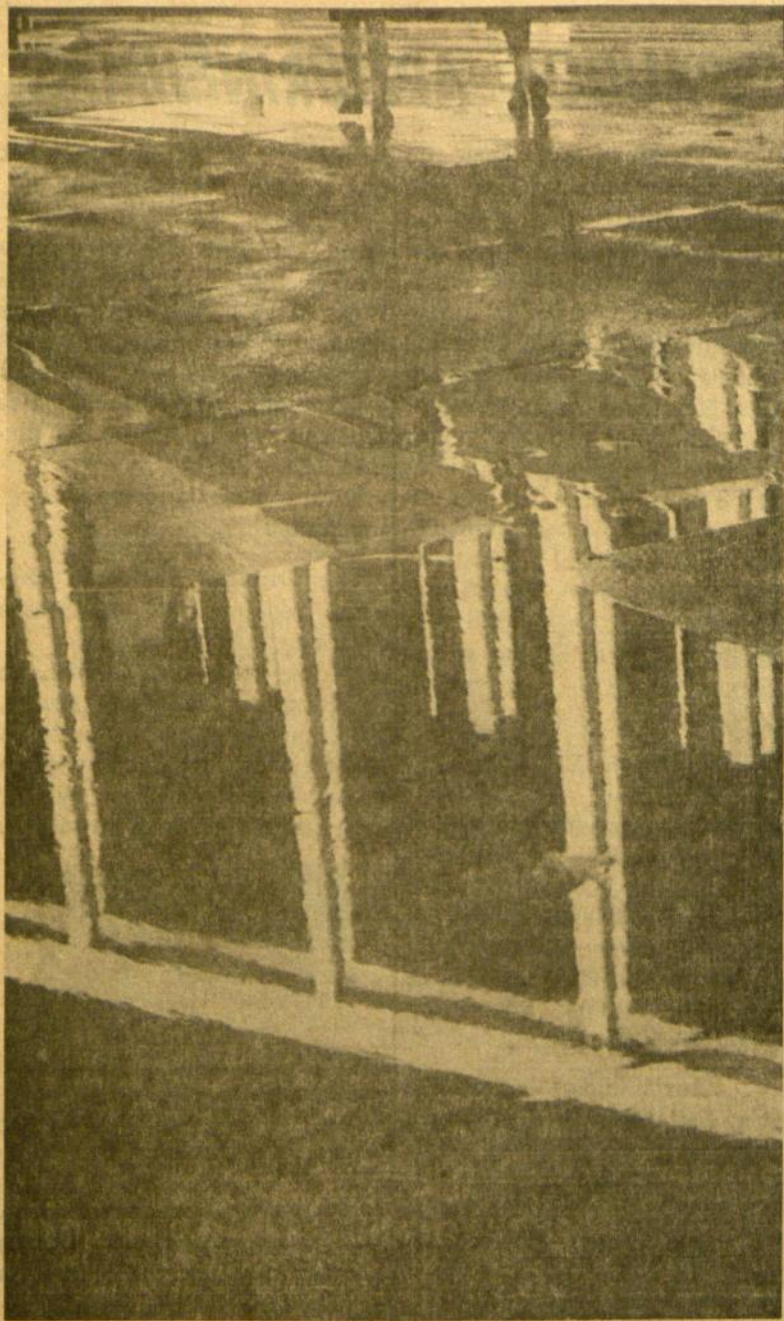
Herojus — Henry Fonda labai šaltai ir lengvai jaučiasi savo rolėje. Dana Andrews — juokingai užsidaręs netikintojo Tomo — pulkininko rolėje. Tilly Savalas — cigara čulpiškas komiškasis seržantas. James MacArthur yra sugadintas leitenantas, kuris tampa tikru vyru. Robert Ryan — rimtas generolas. Keletas moterų — Pier Angeli ir Barbara Werle paįvairina vyrais perpildytą karišką filmą.

Mėgstantieji žiūrėti karo vaizdus bei prisiminti paskutiniojo karo baismus, čia viso to ras: daug sprogstančių tankų, kulkskavadižių ugnies, prie kurių kareiviai krenta lyg musės.

Laikraštinių apdovanoja aktorius

Aktorė Donna Reed ir aktorius Lorne Greene laimėjo Aukso obuolio premiją (The Golden Apple award). Tuo jiedu buvo atžymėti kaip labiausiai kooperuojantieji su spauda praėjusių metų aktoriai. Hollywoodo Moterų spaudos klubo premijas įteikė užpraėjusių metų laimėtojai aktorius Bette Davis ir Dick Van Dyke.

Rūgštaus obuolio premija (The Sour Apple award), kaip labiausiai nekooperuojantį su spauda aktorį bei aktorius praėjusių metų atiteko Doris Day ir Tony Curtis.

Grindinio abstrakcija

Nuotrauka Vytauto Maželio

STUDIJA APIE DONELAITĮ

Leonas Gineičis, Lietuvos kalbos ir literatūros instituto Vilniuje vyr. mokslinis bendradarbis, sausio 18 d. įgijo daktaro laipsnį, apgynęs disertaciją „Kristijonas Donelaitis ir jo epocha“.

Disertacijoje, anot Tiesos 1966 — 15), „autorius plačiai apžvelgia XVIII amžiaus literatūrinio gyvenimo sąlygas ir lietuvių literatūros darbininkus, kalbos, tautosakos klausimus, nagrinėja kūrybinį Donelaičio metodą. „Metų“ žanrines ypatybes“.

Si disertacija esanti L. Gineičio daugelio metų darbas. Dėl savo objekto tas darbas bus įdomus visiems lietuvių literatūros bei apskritai lietuvių kultūros istorikams ir kitiems tos istorijos stebėtojams. Bet, kad galimi nusivylimai neištyktų staigmenis, prisimintina A. Sniečkaus pareiškimas apie mokslinius darbus, atliekamus institute, kurio globoj ir priežiūrą rengia ir ši studija apie Donelaitį. Sniečkus pabrėžė (Tiesoj, 1965 m. nr. 297), kad šis institutas lietuvių kultūrinio pa-

likimo klausimus sprendžia ir nušviečia tik marksistiškai, atseit, pagal iš anksto ir iš aukšto apspresitą tendenciją ir paskirti — mokslinius tyrinėjimus tarnauti tik „komunizmo statybai“ ir „visos šalies“ (t. y. visos Rusijos) labui.

L. Gineičio darbas tapo „visos šalies“ sostinė (Maskvoj) priimtas ir apvainikuotas daktaro laipsniu (be maskvinės komisijos aprobatos dabar Lietuvos daktaro laipsniai nesuteikiami). Tai yra aplinkybė, verčianti numanyti, jog tas darbas atitiko Sniečkaus minėtąsias sąlygas. Dar viena ta pačia prasme būdinga aplinkybė yra ta, kad formaliai disertacijos gynime Vilniuje oponentai buvo ne tik dr. Juozas Jurginis ir prof. Melchioras Račkauskas, bet ir „viešnia iš Maskvos Pasaulinės literatūros instituto — I. Neupokjeva“ (Elta).

Teatrų apžvalgoj Tiesos (1966/19) apžvalgininkas, mažiau ar daugiau teigiamai įvertinęs visus lietuvių dabar veikiančius dramos teatrus, kritiškai atsiliepia apie Vilniaus (Akademini) Dramos teatrą, kuris nedaras pažangos, nuklystęs „į pakeles“, kiekvienas režisierius čia turįs „savo aktorius“, per anksti pensijon esą išstumti pajėgūs aktoriai ir t. t. Sako, „vyr. režisierius J. Rudzinskui yra apie ką rimtai pagalvoti“. Visai neseniai, 60 metų amžiaus sukakties proga, J. Rudzinskas buvo išgarbintas, kaip didžiulis vertingas teatro vadovas.

Verdi „Requiem“ numatyta atlikti Vilniuje, 1968 metais. Proga — bolševikinės: rusų revoliucijos 50 metų sukaktis...

LIETUVIŲ VEDAMA NAUJŲ IR VARTOTŲ AUTOMOBILIŲ PREKYBA
Neptune Motors Inc.
6516 South Western Avenue
CHICAGO, ILL. 60636
Telef. — 925-5121

Išsimokėjimai mažu nuosimui per banką.
Atdara kasdien: Pirm. — Penktad. — 9 iki 9 v. vak. Šeštad. nuo 9 iki 6 v. vak. Sekmad. 11 iki 5 v. vak.
Parūpinam. automobilių pagal kliento reikalavimą.

PLATINKITE „DRAUGĄ“

Kultūrinė Kronika

„Draugo“ literatūrinei šventei artėjant

Penkioliktojo „Draugo“ romano konkurso laimėtojai Jurgiui Gliudai premija bus įteikta vasario 27 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje, kurioje tą dieną Chicagoje ir vyks tradicinė „Draugo“ literatūrinė šventė — koncertas.

Siemietiniai „Draugo“ romano konkurso mėcenatai yra ciceriškai dr. Petras ir Stefa Kisieliai, kiekviena proga savo pinigėmis aukomis remia kūrybingas lietuviškosios kultūros bei visuomenės veiklos apraškas.

Koncertinėje šventės dalyje šiemet dainuos viešnia solistė

Irena Stankūnaitė, įvairiomis progomis gražiai užsirekomendavusi, jauna ir kylanti dainininkė.

Naujiene bus taipgi ir premijuotojo romano „Delfino ženklė“ įtampas kupinos ištraukos, kurias vaidybiniu režitatu atkurs aktoriai: Nijolė Martinaitytė, Stasė Kelečienė ir Jonas Kelečius.

Pats premijuotas romanas šiuo metu spausdėje baigiamas rinkti. Vasario 27 d. — „Draugo“ literatūros šventėje ši nauja psichologinės ir gyvenimiškos įtampos tema pagrįsta knyga jau bus atiduota į skaitytojų rankas.

• Čiurlionis ir šlaitas muzikos ir literatūros bičiuliams Chicagoje pristatomi rytoj — vasario 6 d. (sekmadienį) 3 val. popiet „Draugo“ redakcijos patalpose „Satrijos“ rengiamoj kultūrinėj popietėj. Bus išklausyta plokštelėje simfoninio orkestro įgrotų Čiurlionio simfoninių poemų „Miške“ ir „Jūra“, o Vladas Šlaitas paskaitys juostoje įrašytą savo poeziją. Popietėn kviesiami visi muzikos ir literatūros draugai.

• Viktoro Petravičiaus grafika amerikiečių spaudoje Clevelande. Į šiuo metu Clevelande, Gallery International patalpose vykstančią mūsų grafiko darbų parodą atkreipė dėmesį ir šio miesto laikraščių meno skyrių skitys. „The Sun“ sausio 27 d., pranešdamas apie vykstančią parodą, įsidėjo per dvi skiltis vieno Viktoro Petravičiaus medžio raiznio nuotrauką. Panašiai skaitytojams dailininką pristato ir „The Plain Dealer“ sausio 23 d., o sausio 16 d. pateikdamas skaitytojams Clevelande vykstančių parodų aprašus, pirmoje eilėje mini Viktoro Petravičiaus darbus. Clevelande leidžiamas savaitinis dailės, muzikos, literatūros bei teatro žurnalas „Fine Arts“ sausio 30 d. numeryje spausdina gana išsamų Katherine W. Merkel straipsnį apie Viktoro Petravičiaus grafiką, puslapi papuošdamas taipgi vienu mūsų dailininko medžio raizniu. Viktoro Petra-

vičiaus grafikos paroda Clevelande tebevyksta jau trečia savaitė ir bus uždaryta vasario 12 d.

• Muz. Darius Lapinskas, grįžęs iš Vokietijos, sukūrė kantatą mezzo-sopranui, tenorui, dviems deklamatoriams, kalbančiam chorui, fortepijonui ir mušamiesiems instrumentams. Zodiniam tekstui panaudota Algimanto Mackaus poezija.

Kūrinyje įvardintas taip: CAN-TATA DECLAMATA arba garso ir šviesos spektaklis „MIRUSIEMS MŪSŲ MYLIMIE-SIEMS“.

Mezzo- soprano partijai atlik-

ti pakviesta Aldona Stempužienė, tenoro — Stasys Baranauskas, fortepijono — Vl. Jakubėnas. Kalbantįjį chorą ruošia Bernardas Prapuolenis.

Šis muzikinis kūrinys bus atliktas Algimantui Mackui dedikuoto vakaro programoje, vasario 26 d. Jaunimo centre, Chicagoje.

• A. Zebriūnas, Kanų festivalyje premijuoto filmo („Paskutinė atostogų diena“) režisierius, vėl rengia jaunimiską nepolitinį filmą „Mažasis Princas“ (pagal prancūzų rašytojo Saint-Exupéry apsakymą). Filmuoti rengiasi Vilniuje (studijoj) ir Vidurinėj Azijoje. Filmas turi būti baigtas lapkričio mėnesį. Tik dar trūksta pagrindinio aktorius princą vaidmeniu. Turi būti 6-8 metų berniukas. Kandidatų ieško per laikraščius.

• Karaliaučiaus miesto centras greičiausiai bus atstatomas pagal lietuviškas projektas. Kauno Politechnikos instituto diplomantės O. Klimavičiūtės diplominis darbas „Kalinigrado centro išplanavimas ir užstatymas“ laimėjo pirmą vietą varžybose ta tema. Varžybose dalyvavo Maskvos projektinės organizacijos ir Kijevo bei Leningrado architektai. Pirmą vietą tam darbu pripažinta ir visos Sovietų Sąjungos aukštųjų mokyklų architektūrinų darbų parodoj. (Ten du kauniečiai gavo ir antras vietas premijas: V. Vizgirda — „Senamiesčio svetainės rekonstrukcija“ ir R. Mickus — „Visuomeninis kultūrinis centras Žaliakalnyje“). Klimavičiūtės Karaliaučiaus projekte numatytas daugiaaukštis viešbutis, koncertų salė ir administraciniai pastatai, sutvarkyti, kad gerai derintųsi su išlikusia pilimi. Sako, netrukus pagal tą projektą bus pradėti darbai Karaliaučiuje (vad. Kaliningrade).

• Pabaltijo onkologinis (vėžio ligų gydymo) centras įsteigtas Esti-

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

NEW YORK, N. Y.	— 39 - 2nd Avenue	AL 4-5456
NEW YORK, N. Y.	10011, 108 West 14th St.	CH 3-3005
BROOKLYN, N. Y.	— 370 Union Avenue	EV 4-4852
BROOKLYN, N. Y.	— 600 Sutter Avenue	DI 5-6808
ATHOL, Mass.	— 61 Mt. Pleasant Street	CH 9-6245
BOSTON, Mass.	— 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
SOUTH BOSTON, MASS.	327 W. Broadway	AN 8-0068
BUFFALO, N. Y.	— 332 Fillmore Avenue	TL 8-2874
CHICAGO, Ill.	— 2222 W. Chicago Avenue	BR 8-6966
CHICAGO, Ill.	— 3212 So. Halsted Street	WA 5-2737
CLEVELAND, Ohio	— 904 Literary Road	TO 1-1088
DETROIT, Mich.	— 2399 Michigan Avenue	VI 1-5355
GRAND RAPIDS, Mich.	— 636-38 Bridge St. N. W.	GL 8-2250
HAMTRAMCK, Mich.	— 11333 Jos. Campau	GL 7-1575
HARTFORD, Conn.	200 Franklin Ave.	283-8030 ir 246-0215
IRVINGTON, N. J.	— 702 Springfield Ave.	ES 2-4685
YOUNGSTOWN, Ohio	— 21 Fifth Avenue	RU 3-0440
LOS ANGELES, Calif.	— 960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
LAKEWOOD, N. J.	— 126 - 4th Street	FO 3-8569
NEWARK, N. J.	— 428 Springfield Avenue	BI 3-1797
NEW HAVEN, Conn.	— 509 Congress Ave.	LO 2-1446
PATERSON, N. J.	— 90 Main Street	MU 4-4619
PASSAIC, N. J.	— 176 Market Street	GR 2-6387
PHILADELPHIA, Pa.	— 525 W. Girard Ave.	PO 5-5892
PITTSBURGH, Pa.	— 1307 E. Garson Street	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif.	— 2076 Sutter Street	FI 6-1571
WATERBURY, Conn.	— 905 Bank Street	PL 6-6746
WORCESTER, Mass.	— 174 Millbury Street	SW 8-2868

PLANINGAS TAUPYMAS

moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

Pinų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsivesti paštu, nes mes apmokamvisas pašto persiuntimo išlaidas.

4½%

Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government
2112 W. CERMACK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanietz, Pres.
AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service
Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

DRAUGAS, šeštadienis, 1966 m. vasario mėn. 5 d.

7

joj, Tallinno priemiestyje. Yra onkologijos institutas ir Vilniuje (jo vedėjas dr. Telyčėnas), bet jame nėra tiek ir tokių įrengimų, kuriais aprūpintas Tallinno centras.

• Jau aštuntį metų, kai Vilniuje veikia lėlių teatras (vadovas aktorius B. Lukošius). Per metus surengia iki 300 spektaklių. Perteiktas metalis parengė tris premjeras. Bet tebėra įsikūręs mažame, kontorai ar gyvenamam butui tetinkamame namelyje (Čiurlionio g. 18). teatras yra ir iš viso ar yra.

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741 2
4330-34 South California Avenue
Telef.: LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON, SAVININKO SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

PETKUS
TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMI VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2445 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

ŠTEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1215
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-0672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. Commodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1005

Skaitykite ir platinkite dienr. Draugą.

Spogliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

SVARBIAUSIEJI REIKALAI

Nieko nėra sunkiau, kaip kokią nors rezoliuciją parašyti mūsų tautos vadavimo reikalui, o arba ir kitais reikalais, kad, taip sakant, lietuviybė neišgesytų, jaunimas šunpalaikiais neitų, visi knygas ir laikraščius skaitytų, fondam aukotų ir šiaip jau lietuvių, kad ir bosą keiktų lietuviškai. Rezoliucijų rašymo darbas yra nuostabiai reikšmingas, todėl, būdami patriotai, visi ir imasi tokio sunkaus darbo, negi taip jau visi tingėdami dienas leis. Tokių raštų rašy-

Rezoliucijų komisija Los Angeles labai spaudžia JAV senatą, nors išminčiai teigia, kad blogai būtų, nes Jungtinėse Tautose rusikai viską nubalsuotų. Jei jau tikrai bolševikėliui naudingas teismas Jungtinėse Tautose, tai gal jie patys tą Rezoliucijų komisijos darbą pradės remti ir rublių paskirs.

Atvyko kažkoks profesorius iš Lietuvos (Spygliai kažkaip nebegaali jo pavadėti atminti), sako, kad ten aritmetiką dėstas, čia tokius vėjus užtaisė, kad, atrodo, jis visą mūsų veiklą nupūtė, visus veiksmus nugriovė, ir visas 25 metų mūsų darbas, anot Donelaičio, į nieką pavirto. Prisiėjo visokios rezoliucijos rašyti ir kovoti, žinoma, vienas su kitu, kad net plunksnos dulka. Tiesiog malonumas, kad koks ten vienas vyrėlis, tegu ir mokas sudėti ir atimti, tiesiog iš klumpių išvertė. Reikia manyti, jis jau tris kart balzamuoto amžinojo Lenino abrozėdėlį užsitarnaus. Garbė mums lietuviams, kurie vieton mušti bolševiko pradėjom rezoliucijas rašinėti ir savo artimui nugarą skalbinėti, net pelenai dulka. Vokiečiai nenaudėliai pervaišiodavo mišką, į abi puses pašaudydami, tai bolševikai plukdavosi vieni su kitais, kol skuduriniai skudurai galutinai suskudurėdavo. Tos strategijos pasimokės, bolševikėlis uždavė visiems laisviesiems, tai ir plukamės dabar, net ir patį bolševiką užmiršę. Na, ką čia tas bolševikas, nei tu jo matei nei ką, o artimą tai vis dažniau sutinki, ar kokį alų vokišką gerdamas ir patriotišką kugelį kirsdamas. Taigi, ir kirkime vienas kitam į sprandą, o jei reikės, savo maskvinių kolchozų link. O dabar dar tiek pinigų išleido, anot "Naujienu". Geriau jau kur nors kokio lietuviško sveatinę būtų tuos pinigus ant Wuerzburger ar Canadian Club išmainęs. Juk laikraščiai rašė, kad bilijonai prageriami, tai mes lietuviui turim palaikyti bendrą pasaulio ekonominę konjunkturą, o kitaip būsimė atsilikę nuo bet kokios pažangos vykdymo. O kokiom ten manifestacijom pinigų leisti, tai tiesiog nesupratimas, lyg jau rezoliucijom popierio nebebūtų.

Džentelmenas tai yra toks tautietis, kuris perskaito visas priimtas rezoliucijas.

mas tai ne kokių ten knygų rašinėjimas, filmų sukimas, knygų anglų kalba leidimas arba pagaliau kokio ten milijoninio fondo organizavimas. Rezoliucijos yra nuostabūs mūsų veiklos įsikūnijimas ir didybės liudijimas. Gaila, kad atsiranda tokių niekadėjų, kurie vieton kokios nors šiaunos rezoliucijos paėmė ir suorganizavo Lapkričio 13 d. manifestaciją. Tiesiog visiemis galvą skaudėjo nuo to darbo ir triukšmo ir net tų amerikiečių kankinimo. Juk, taip sakant, koks ten Sniečkus su Keziu ir Budrecku argi negalėjo susėsti ir paprakaituoti ir dar vieną nutarimą spaudai išdėti, kad štai Lietuvoj sėdi bolševikas, kuriam reikia per makaulę tvoti. Parašė tokią rezoliuciją, išspausdinai, ir bolševikas išsigandęs laukais lekia, savo maskvinių kolchozų link. O dabar dar tiek pinigų išleido, anot "Naujienu". Geriau jau kur nors kokio lietuviško sveatinę būtų tuos pinigus ant Wuerzburger ar Canadian Club išmainęs. Juk laikraščiai rašė, kad bilijonai prageriami, tai mes lietuviui turim palaikyti bendrą pasaulio ekonominę konjunkturą, o kitaip būsimė atsilikę nuo bet kokios pažangos vykdymo. O kokiom ten manifestacijom pinigų leisti, tai tiesiog nesupratimas, lyg jau rezoliucijom popierio nebebūtų.

Žinoma, labai kvailai elgtis ir Los Angeles Rezoliucijoms remti komitetas, vieton rašyti nutarimus ir juos priimti, jie pradėjo kongresą spausti, kad įneštų į Jungtines Tautas reikalavimą ir ruskį grūstų lauk. Taigi, kongresas pernai nutarė paklausti to raginimo ir nubalsavo, kad rusikai neteisėtai mūsų tėvynę užgrobė. Na, ir sakyk, kam to reikėjo, be reikalo visiems nervus gadino ir dar pinigų, taip reikalingus kokiom lietuviškom dešrom pirkti, iš žmonių viliojo. Ir dar negana, o nori, kad ir senatas priimtų tokią rezoliuciją ir Jungtinėse Tautose paspaustų burliokėli.

Sienų daužymas dar nereikia, kad taip bus prikeltas visas pasaulis.

Pajaunintas Čiurlionis

Gruodžio mėn. "Laiškai Lietuviams" paskelbė net dviejose vietose, kad minima dailininko ir muziko Čiurlionio 80 metų gimimo sukaktis. Kiti laikraščiai tvirtina, jog sukako net 90 metų. Užkirsti kelią visokiems neaiškumams siūloma minėti Čiurlionio 100 metų sukaktį.

K. Spyglaitis

Naujo dailininko savikritika

"Aš matau, kad tapau geriau už kitus menininkus, bet gerai žinau, kad kiti tapo geriau už mane".

Antanas Nakas, "Dirva", Nr. 1

Taikūs kūriniai

Apie skulptoriaus Dagio kūrinius taip sakoma: "Madonos ir donos gražiai sugyvena su Don Kichotu bei Sanču Panču, o šventieji žmogaus dydžio laikinai, kol užsakytojas išsiveš, apsigyvenę garaže".

Alf. Docius

SENA, BET TIKRA ISTORIJA

"Žmogaus galvoj yra penkių skylės: trys vien tik tabakui vartoti, o kitos dvi tai visokiom nesąmonėm klausyti. Ir tos dvi skylės padaro žmogų tikrai "nuts".

"Margutis", 1943 m.

JAUNIMO METAI

Jaunimo metai! Jaunimo metai — Rasoja akys, kai apsidairo: Valtelę blaško dienų verpetai, Kokia bejėgė ranka prie vairo.

Pavargo tėčiai, pavargo dėdės, Kovojo ugdyta dvasia aprimo. Tegu nuo šiolei valdovų kėdės Užsėstos būna veržlaus jaunimo!

Prieš daugel metų Pakštaiš aidėjo, Maironis traukė mums naują giesmę. Šaunus jaunime, naujų idėjų Jei reiks, pagalbai rankas ištiesme.

Į bočių žemę takeliai dygūs, Audras ir vėjus įveiks tik jaunas. Pasauliui šaukti — ne nuliui lygūs, Kurie už laisvę kaip liūtas kaunas!

Jaunimui kelią, jaunimui kelią! Dažnai ima suktis ne vienas, O tam jaunimui barzda jau želia, Seniai nuo lūpų nudžiūvęs pienas.

Jonis Altona

Štai, mūsų berniukas išvynioja kilimą, gražų kaip saskaitą už jį.

Kaip sugyventi su savo daktaru

Vienas iš Kanados "Star" nuolatinių kolumnistų Gary Lautens paskelbė eilę punktų, nurodančių, kaip reikėtų elgtis su daktarais, nes, girdi, mandagumas — nieko pasaulyje dar nesužeidė, taip pat — už mandagumą dar niekas nebuvo teisman patrauktas. Jis gi — norėtų rekomenduoti pacientams keletą šitokių "daktarų tausojimo" taisyklių:

1. Niekad nesuikret trečiadienį arba po 10 val. vakaro.
2. Išivaizduok savo ligą kiek galint paprastesnę, nes per didelis skundimasis daktaro aki-vaizdo — priverčia patį daktarą įsivaizduoti per mažą žinančių, o kartais — geriau vėlinančių pasislėpti, negu atsilipti telefonu.

3. Prieš nusistatydamas telefonu šaukti į namus daktarą, pasistatyk sau šitokių trejetų klausimų: a) ar aš dar galiu pajudinti savo kojų pirštus, b) ar esu valges paskutiniųjų dešimtys dienų laikotarpyje ir c) ar aš dar kvėpuoju? Jeigu, girdi, į šiuos tris klausimus dar

gali atsakyti "yes", tai geriau nešauk gydytojo, nes jis visada yra užimtas.

4. Jeigu nusistatytumei, kad būtinai privalai šaukti daktarą, telefonuok tiesiai į salę, kurioj jis yra.

5. Būk optimistas ir linksmas, kai daktaras atvažiuos. Niekas nenori būti pasyveikintas, nurodant daugybę bėdų ir nusiskundimų. Pasiūlyk daktarui minkštą kėdę; primink jam, kaip gerai jis atrodo; pasiklausk apie jo šeimos sveikatą, nuoduk, kad tikrai tau šitai rūpi ir t. t.

6. Nepravardžiuok gydytojo, tardamas "Doc", arba "Quack", pasakyk jam, kad tu esi prišingas "medicare" įstatymui, chiropraktoriams ir toms "niur-sėms", kurios nesupranta daktarų. Pagaliau, jokių būdu nemirk, būdamas savo šeimos daktaro priežiūroje, nes to — jis tau niekad neatleis.

7. Nešok į aukštį, jei daktaras kliogeterės šaltą stetoskopą į tavo nugarą; sakyk daktarui tučiuojau, kad jautiesi daug geriau, tik jam atvažiavus ir tik pažvelgus į tave.

8. Būk daktarui paslaugus.

9. Nekalbėk ir nerodyk daktarui daugybės ir įvairių skausmų visur: nugaroj, krūtinej ir kitur, nes toks nekantrumas — tik nervins daktarą. Jeigu jūs ką nors turite jam parodyti — rodykite tas kūno dalis, kurias dar galite pajudinti. Kitu gi atveju — jūs tik sugadinsit dak-

Šiandien poezijos nebegana

Odė Nežinomajai

Aš prieš tave keliu kepurę,
O prarėjęs pakuosiu čiuožia vėjas,
Tavęs beieškanč, ketvirtos padangos prikiuro
Ir ne viena be poliois naktis praėjo.
Kur tu, Nežinomoji?

Ieškojau aš tavęs ir šokių salės dūmus,
Dairiausi beatniukų tvankioj kavinėj.
Tik dėl tavęs landžiau Sandūnų krūmuos,
Tik dėl tavęs tuščia kišenė liko ir poakiai patino.

Tariau vienai — pažvelk, miela, į dangų!
Mėnulis tarsis sūris ant staltiesės žvaigždėtis guli.
Paukščių take upeliai saldaus pieno rangos,
O širdis, mano meile, tau tik kulia...

Ji nukreipė akis ir tarė žodį juoda:
Važiukime į brangų restoraną, aš juk alkana.
Gi tavo dusulys išgirst širdies neduoda.
Parodyk santaupas, šiandien poezijos nebegana.

Nusivežiau vėl kitą į geriausią kino salę.
Kutena artuma. Ekrame vynuogės ir figos,

Minkštos sėdynės, prieblanda išbalus,
O ji, priguldusi prie mano vyriško peties, užmigo!

Isirašiau ansamblin. Organizacijų tapau veikėju.
Pirkau namuką, naują kadilaką.
Skersai ir išilgai kitus miestus išvažinėjau,
O šio širdis vis tiek vien daktarėliui plaka.

Gana! — nusprendžiau. Reiks palikt viengungiu.

Matyt taip lemta man, nors balsiai nesmagu.
O jūs, kuriuos likimas su žmonele gražia sujungė,
Aš tapsiu kurio nors geru šeimos draugu!
Sudiev, Nežinomoji.

Plunksna Grauzytė

Pokalbis krautuvejė

— Mano vyras niekada nežino kas bus poryt.
— Jis meteorologistas?
— Ne, jis kompartijos sekretorius.

PASVEIKIMO MASTAS

Viena Chicagos ponitė pasiuntė lietuvių komunistų laikraščiui "Vilniai" tokį laišką: "Pone redaktorai! Mano vyras tris metus, būdamas beprot-namy, skaitė jūsų laikraštį. Kadangi jis dabar iš tos proto ligos išsigydė, tai laikraščio prašau nebesiuntinėti".

KNYGŲ PAVADINIMŲ PAGERINIMAI

A. Baronas parašė knygą "Užgesęs sniegas", gi H. Nagys, manydamas, kad jei užgesęs, tai juodas, net mėlynas, ir todėl išleido knygą "Mėlynas sniegas".

A. Baronas parašė knygą "Žvaigždės ir vėjai", bet H. Radausko žaibai nutrenkė žvaigždes ir todėl poetas rinkinį pavadino "Žaibai ir vėjai".

"Numirėlis — tai kūnas, kurį stengiamasi, kiek tai padoramas leidžia, greičiau pašalinti iš savo tarpo, nes jo ilgesnis pasilikimas daug kam drumsčia nuotaiką, trukdo gyvųjų darbą ir jų gyvenimo tvarką".

A. Grauslys

Literatūrinėmis temomis

SICLO ĮSIGYTI DAR PENKIAS MOTERIS

Kęstutis Gaidžiūnas, kaip skelbia spauda, yra įstaigos vedėjas, kurioje dirba 23 moterys. Kadangi kun. dr. J. Prunskis yra parašęs knygą "28 moterys", tai kai kas siūlo Kęstutį įstaigą suliteratūrinti ir į ją dar priimti 5 moteris, tada būtų galima ten ir dr. Prunskio knygą ant durų užkabinti.

ARGUMENTAI

Simas Kašelionis spyglininkams paskyrė 113 dol., esą, jei

Nieko nėra lengviau kaip mėti tyti laiką ir pinigus.

taro užkandžius, jam grįžus namo, ir priversite jį būti prisigutu.

10. Neklausk daktaro kad ir tokių klausimų: "Kas yra bloga su manim?" Tas parodyd nepasitikejimą savo šeimos daktaru. Jeigu daktaras ką norės — jis pats pasakys.

11. Šis punktas — bene svarbiausias. Mokėk daktarui "cash", nes čekiai — pasitaiko bepinigiai, ir kartais tenka grįžti iš banko tuščiomis.

Gary Lautens galvoja, kad ši eilė patarimų yra stiprių, tarytum akmeninių, pakopų į geresnį ir laimesnį medicinos praktikuotojų gyvenimą.

Vertė Pr. Alš.

Keičiasi laikai — keičiasi fondai

Vyt. Volertas matydams, kad suaugusieji neįstengia lietuvių fondo pakelti iki milijono, siūlo vaikams imtis iniciatyvos, nustoiant valgius "Hot Dogs", o dešrelinius pinigus dėti į fondą, kuris galėtų būti vėliau pavadintas jų garbei "Dešrelių fondu".

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

— "Time" žurnalas gruodžio 31 d. numeryje buvo tarp kitų pasiūlęs rinkti Justą Paleckį "Man of the Year", tai yra metų vyru. Išrinktas tapo Vietnamo karui vadovaujantis JAV gen. Westmoreland tačiau daugeliui asmenų kilo eilė klausimų. Savu laiku Molotovas buvo pavadintas "akmeninės sėdynės" vyru, nes prie Stalino sugebėjo išsėdėti, o mūsų Justas, tur būt, irgi buvo pasiūlytas už akmeniškuumą. Tik negalima suprasti, ar už akmeninę sėdynę per 25 metus pajėgusią išsėdėti prie visų valdžių, ar už akmeninę galvą, atlaikančią 25 m. visų valdžių įsakymus.

— "Europos Lietuvių" A. Dičpetris siūlo:

"Norėdami pradžiuginti ir praturtinti visų žemiškose pakalnėse kvėpuojančių būtybių širdes bei iš viso siekdami sukurti tobulybės ir visapusiškos gerybės viešpatystę, turėtumėm mėginti leist kasdieninius laikraščius paukščiui ir gyvuliui".

— "Darbininkas" paskelbė žinią, kad Lietuvių Fondas jau peržengė dviejų milijonų sumą. Spyglininkai teiraujasi, ar aukos dar priimamos, nes buvo numatyta surinkti tik vieną milijoną.

— "Dirvos" sausio 14 d. nr. Br. Raiba kalba, kaip laimėti kovas su tais, kurie iš nepriklausomos valdžios gaudavo stipendijas. Esą galima laukti tokio dialogo:

"Stipendininkas ir tautos skolininkas Jonas tokiu atveju visuomet nutars: — Aš tai seniai

atsilyginau ir jau su kaupu, bet

ans kariškis Petras tai dar ne... O Petras pasakys: — Prasmek skradžiai žemės! Ne tu man skolinai, ne tau aš atidavinėsiu. Kaip senas karys ir diplomatas aš nuolat būdžiu tautos sargyboje, kad net neturėjau laiko anglų kalbos išmokti. Bet kai tik tėvynė pašauks, aš pirmas būsiu ready...

Ir taip pasibaigs kova su skolininkais".

— "Drauge" sveikatos skyriaus vedėjas siūlo daktarams tokią naują profesorių:

"Tokią sveikatą turėdama jau per 80 metų slenkstį persiritus, turėtum Tamsta eiti daktarus mokyti, kaip sveikatai gyventi, o ne iš daktarų pilules ryti ir save jom dar daugiau sirgdinti".

Net ir genys žino, kad siekiant pažangos reikia naudoti galvą.

KIRPKYKLOJ

— Jūs atleiskite man, pone, jei aš skusdama jums barzdą truputį įpiausiu. Mat, aš dar tik mokinė ir man šeimnininkas ne-leido skusti, taigi reikia skubėti, kol dar neatėjo kirpyklos savininkas.

NUOSIRDUS ŽMONOS KLAUSIMAS

— Brangusis, žiūrėk, ateina mano siuvėja su nauja suknele. Ar galėsi jai pinigų dabar sumokėti, ar duoti tą suknelę dar kartą pertaisyti?

Blogiausia yra su tais žmonėmis, kurie nustoja bandyti.

"Poezija yra pasakos suaugusiems, turintiems fantaziją ir keliantiems galvą aukščiau bliūdo, iš kurio valgoma".

Henr. Radauskas

— Chicagos Lietuvių opera stato Verdi "Traviatą". Priimami visų balsų solistai.

"Draugas", 222 nr.

SPYGLININKAI GUODŽIASI

— A. Rasa rašo:

Našlė nuo Garliavos
Sešių vaikų madona,
Nekvaršina galvos,
Kaip įsigyti sijoną.

Tiktai kolchozų Lietuvoj
Toksai šaunus gyvenimas:
Žmogus nežino, kas rytoj
Žadais ir vodka penimas.

MENAS IR LINIJOS

"Komjaunimo Tiesoj" M. Martinaitis sakė, kad menas turi būti laisvas ir jis nėra šiaulių Elnio fabriko gaminti batai. O kokie meno reikalavimai toje šviesiausioje tarybų sąjungėlėje, liudija šitokios meninės istorijos:

Menas ir Vakarai

Sovietų menininkas Pobiedinikovas pagamino lėkštėms pagraizinti piešinių projektus. Viena vaizdely jis nupiešė medį, o šalia jo kaimo mergelę. Vėjas pakreipęs medžių šakas ir mergaitės sijonėlį saulėleidžio link. Lėkščių fabriko komisija, svars-

Maloniausia metų dalis, atsiškai-tamas su pajamų mokesčių įstaiga.

Kontrevoliucionierišku buvo pripažintas ir tas paveikslas, kuriame žvejys, persimetęs per petį virvę, traukė iš ežero tinklus. "Revoliucija numetė nuo darbininko jungą!" Ir taip visi paveikslai buvo pripažinti netinkami.

"Jei pranašo garbė šiuo atveju man nėra skirta, prašau atleidiu: gal šnervės užsikimšo".

St. Meringis